

Vlaams
Parlement

vergadering **C62**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 15 december 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Mathias De Clercq aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de reservatiestrook langs het Schipdonkkanaal – 209 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een aangepaste meerwaarderegeling in de reservatiestrook langs het Schipdonkkanaal – 250 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over reservatiestroken langs het Schipdonkkanaal – 497 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de watertoetskaarten – 458 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verplichte vermelding 'overstromingsgevoelig gebied' bij de verkoop van een onroerend goed – 468 (2015-2016)	13
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de werktekst voor het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) – 499 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het partnerschapsmodel Beleidsplan Ruimte Vlaanderen – 503 (2015-2016)	16
VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de positie van Vlaanderen tegenover het voorstel van de Europese Commissie over circulaire economie – 549 (2015-2016)	23
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verschillende beschermingsstatuten van de permanente poldergraslanden – 558 (2015-2016)	28
VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de invoering van statiegeld en de financiële compensaties in de strijd tegen zwerfvuil – 528 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de recyclagecijfers – 529 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over statiegeld in de strijd tegen zwerfvuil – 606 (2015-2016)	35

**VRAAG OM UITLEG van Mathias De Clercq aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de reservatiestrook langs het Schipdonkkanaal
– 209 (2015-2016)**

**VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een aangepaste meerwaarderegeling in de reservatiestrook langs het Schipdonkkanaal
– 250 (2015-2016)**

**VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over reservatiestroken langs het Schipdonkkanaal
– 497 (2015-2016)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag om uitleg gaat over een belangrijk dossier dat al heel wat jaren op de agenda staat. De tijd is nu rijp om daar duidelijkheid over te verschaffen.

Eerder dit jaar hebben de bewoners van het Meetjesland de reservatiestrook van het Schipdonkkanaal symbolisch ten grave gedragen. De discussie rond de reservatiestrook die als doel had te worden benut voor de potentiële verbreding van het Schipdonkkanaal, gaat al sinds de goedkeuring van het gewestplan mee. In tegenstelling tot het West-Vlaamse traject, is het Oost-Vlaamse traject van het kanaal ingekleurd als groene zone. Dat betekent dat de bewoners enkel instandhoudingswerken kunnen uitvoeren en landbouwgronden er niet mogen worden bemest.

Voor de bewoners werd in 1978 – ik was nog niet geboren, dus het is al heel lang geleden – bij decreet een feitelijke stilstand ingevoerd. Meer dan duizend gezinnen en meer dan dertig bedrijven kunnen geen keuzes maken op lange termijn. Dat heeft nu lang genoeg geduurd, en het is best dat er nu politieke duidelijkheid wordt geboden.

Ik ben echt begaan met de ontwikkeling van de havens. De haven van Zeebrugge moet absoluut kunnen groeien, en op een verstandige manier. Er zijn voldoende alternatieven om Zeebrugge te geven waar het recht op heeft, denk aan de ontsluiting via de spoorwegen, de estuaire vaart, het kanaal Gent-Brugge. Het zijn manieren waarop Zeebrugge als haven slim kan groeien.

Het Schipdonkkanaal is economisch noch inzake milieu een toekomstgericht verhaal. Voor de politieke partijen is het tijd om te zeggen dat we niet gaan voor de verbreding van dat kanaal. Dat is voor mij heel duidelijk. Ik hoop die duidelijkheid ook van de andere partijen te kunnen krijgen.

Minister, het regeerakkoord stipuleert het volgende: "De meerwaarderegeling voor woningen in reservatiestroken langs het Schipdonkkanaal kan herbekeken worden zodanig dat de meerwaarde van vergunde en/of toegestane werken aan bestaande woningen en gebouwen in de reservatiestroken desgevallend later in rekening kan worden gebracht."

Minister, ik weet dat u de inkleuring van de reservatiestrook in Oost-Vlaanderen als groengebied genegen bent. Daar kunnen enkel zeer beperkte aanpassingen aan de gebouwen gebeuren. Ik denk dat u het genegen bent om dat aan te passen. Door de beperking is de aanpassing van de meerwaarderegeling voor die duizend gezinnen en dertig bedrijven maar zinvol als bestaande gebouwen en woningen kunnen

worden uitgebreid, herbouwd en verplaatst en dus de facto als groene zone worden herbestemd.

In 2004 heeft het Vlaams Parlement een motie aangenomen waarin wordt gevraagd aan de regering om de situatie van de mensen in dit gebied te verbeteren en hun minstens dezelfde rechten toe te kennen als de West-Vlaamse medeburgers. Het is vanzelfsprekend dat we dat gaan doen om die discrepantie weg te werken. Het feit dat de bewoners en bedrijven van dit gebied nu al veertig jaar in rechtsonzekerheid en absolute onduidelijkheid leven, is niet langer draaglijk.

Minister, kunt u duiden op welke manier u deze passage uit het recente regeerakkoord interpreteert en wilt uitvoeren? Kunt u beamen dat een aanpassing van de meerwaarderegeling slechts zin heeft voor de bewoners van het Meetjesland als de reservatiestrook in Oost-Vlaanderen ook wordt ontheven van de stedenbouwkundige en planologische beperkingen waar ze vandaag mee kampt, zodat bewoners effectief ook een meerwaarde kunnen realiseren aan hun woning?

Zult u een initiatief nemen dat aan de in voorgaande vraag beschreven problematiek een antwoord biedt? Op welke termijn plant u dat? Staat u ook positief tegenover de schrapping van de reservatiestrook, zoals in 2003 gebeurde voor het kanaal Oelegem-Zandvliet? Werd een dergelijk scenario door u en/of uw administratie al bestudeerd? Bent u bereid om een dergelijk initiatief op de tafel van de regering te brengen? Ik zal u daar absoluut bij steunen.

Minister, schrap alstublieft resoluut en volledig de reservatiestrook. Geef duizend gezinnen en meer dan dertig bedrijven letterlijk en figuurlijk duidelijkheid en zuurstof. Herbestem het gebied in Oost-Vlaanderen. Het heeft lang genoeg geduurd. Ik vraag u dit heel vriendelijk met de kracht van mijn overtuiging, samen met duizenden mensen en verschillende organisaties, en ook kamerbreed samen met de andere fracties.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): In tegenstelling tot de heer De Clercq ga ik hier geen boude uitspraken doen over de reservatiestroken an sich. De MER-studie in opdracht van het Vlaamse Gewest, van onze eigen regering, waar ook de partij van de heer De Clercq deel van uitmaakt, is alle alternatieven aan het onderzoeken. Die resultaten moeten we eerst afwachten. Daar is de hele gemeenschap het meest bij gebaat.

Minister, de aanleiding voor mijn vraag om uitleg is het feit dat u een ruimtelijk planningsinitiatief bent gestart. Daarbij deel ik de mening van de heer De Clercq: de discriminatie van Oost-Vlamingen moet worden weggewerkt.

We hopen dat het planningsinitiatief daaraan kan bijdragen. We vragen ons af of dit gevolgen heeft voor het West-Vlaamse deel langs het Schipdonkkanaal. Wat zijn daar de implicaties?

Het planningsinitiatief is natuurlijk de perfecte aanleiding voor een prangende vraag over de hele zone. Met de drie coalitiepartners hebben we immers met veel overtuiging een passage in het regeerakkoord opgenomen – de heer De Clercq verwees er al naar. Huidige verbouwingen of uitbreidingen in die zone worden onderzocht: indien er later een onteigening komt, wordt de meerwaarde toch mee in rekening gebracht. Na een kleine twee jaar Vlaamse Regering lijkt het me tijd voor een stand van zaken. Het is belangrijk dat de mensen in een rechtszeker klimaat kunnen leven.

Minister, welke stappen hebt u al gezet met betrekking tot het onderzoek naar de haalbaarheid om in een afwijkende regeling te voorzien voor woningen langs het Schipdonkkanaal? Zijn er juridische bezwaren? Wat is het tijdsplan?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de vragen die hier vandaag worden gesteld over het Schipdonkkanaal. Voor heel Vlaanderen zijn er heel wat reservatiestroken en -gebieden aangeduid op het gewestplan. Die stroken en gebieden zijn gereserveerd voor de realisatie van mogelijke infrastructuurwerken. Ook langs het Schipdonkkanaal is in een dergelijke strook voorzien.

Eigenaars van woningen, percelen of bedrijven die erin gelegen zijn, krijgen te maken met allerlei onzekerheden door de procedure van afstand van meerwaarde die van toepassing is. Bij een onteigening betaalt de overheid de meerkosten van gedane werken niet.

Ik citeer de passage van het regeerakkoord over de meerwaarderegeling: "De meerwaarderegeling voor woningen in reservatiestroken langs het Schipdonkkanaal kan herbekeken worden zodanig dat de meerwaarde van vergunde en/of toegestane werken aan bestaande woningen en gebouwen in de reservatiestroken desgevallend later in rekening kan worden gebracht." De meerderheidspartijen hebben zich er in die passage achter geschaard om de meerwaarderegeling te herbekijken.

Minister, net als de heer De Clercq wil ik van deze vraag om uitleg gebruikmaken om een bijkomend probleem aan te kaarten met betrekking tot de reservatiestroken langs het Schipdonkkanaal. Er is een verschil van onderliggende bestemming in Oost- en West-Vlaanderen. In West-Vlaanderen gaat het om landbouwgebied terwijl het op Oost-Vlaams grondgebied gaat om groengebied. Dit maakt dat de bouwmogelijkheden er verschillend zijn. In landbouwgebied kan worden herbouwd, uitgebreid en verbouwd, zijn er functiewijzigingen aan de woning mogelijk en kan er geschoven worden met bouwvolumes. In natuurgebied, wat het geval is in Oost-Vlaanderen, zijn enkel instandhoudingswerken en verbouwingen binnen een vergund volume toegelaten. Dat is een discrepantie tussen de twee provincies op het vlak van wat kan en niet kan in de reservatiestrook.

Dit betekent dat enkel een schrapping van de reservatiezones langs het Schipdonkkanaal en de bijbehorende procedure van afstand van meerwaarde nog geen oplossing biedt aan de penibele situatie waarin ongeveer 250 woningen en een 30-tal bedrijven zich bevinden op Oost-Vlaams grondgebied. Daarom is het cruciaal – dit wil ik uitdrukkelijk benadrukken – dat er niet alleen moet worden gezocht naar een manier om om te gaan met de reservatiestroken langs het Schipdonkkanaal, maar dat er ook moet worden gezocht naar mogelijkheden om een andere bestemming in te voeren op Oost-Vlaams grondgebied. Daarvoor kan in de richting van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan gedacht worden om de kromme situatie die al veertig jaar duurt, recht te zetten.

Minister, hebt u in het licht van wat beschreven staat in het regeerakkoord over het herbekijken van het systeem van afstand van meerwaarde wat betreft de reservatiestroken langs het Schipdonkkanaal, al stappen gezet? Kunt u toelichting geven bij wat reeds ondernomen werd inzake de afstand van meerwaarde?

Wat is uw visie op een herbestemming van het groengebied langs het Schipdonkkanaal in Oost-Vlaanderen? Wordt hiervoor al een GRUP opgestart? En zo ja, wat is dan de verdere planning ervan?

Hebt u inzake het herbekijken van het systeem van afstand van meerwaarde reeds overleg gehad met uw collega, minister Weyts? Het Schipdonkkanaal is natuurlijk ook een bevoegdheid van Waterwegen en Zeekanaal. Ik veronderstel dat overleg noodzakelijk is.

Kunt u ons een overzicht geven van de concrete stappen en maatregelen die we in deze legislatuur mogen verwachten omtrent dit dossier?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, geachte leden, dit dossier is inderdaad al heel vaak in dit parlement aan bod gekomen, zij het niet zo vaak in deze commissie, denk ik, maar vooral in de commissie Openbare Werken. Eigenlijk worden er hier vandaag drie soorten vragen gesteld. Het eerste pakket vragen betreft de reservatiestrook op zich. Wat gaan we daarmee doen? Het tweede is de meerwaarde. De enige bepaling die heel uitdrukkelijk in het regeerakkoord staat, is dat we met betrekking tot die meerwaarde een regeling zullen uitwerken. Het derde pakket betreft de onderliggende bestemming: wat onder de reservatiestrook zit, is anders in West-Vlaanderen dan in Oost-Vlaanderen. In Oost-Vlaanderen is dat natuurgebied, in West-Vlaanderen vaak ook landbouwgebied.

Om te beginnen is er de reservatiestrook zelf. De bedoeling van wat in het regeerakkoord staat, is het geven van rechtszekerheid en duidelijkheid aan de bewoners. Dat gaat alleen over de meerwaarde, maar het klopt dat je die duidelijkheid en rechtszekerheid pas echt voor 100 procent kunt geven als je een oplossing vindt voor die reservatiestrook. Vaak is dat ook zoeken naar een evenwicht tussen publiek en privaat belang. De vraag of de reservatiestrook van het Schipdonkkanaal al dan niet moet worden opgeheven, is natuurlijk een beslissing die in eerste instantie moet worden genomen door de minister van Openbare Werken. U weet dat er een en ander loopt qua beslissingen ter zake. De heer Ronse heeft daar ook naar verwezen. Uiteraard hebben we daar al een aantal keren bilateraal overleg over gehad, zeker in het kader van het tweede punt.

Het regeerakkoord heeft het heel uitdrukkelijk over die meerwaarde. Er zijn mensen die hierdoor worden getroffen, die al jaren te maken hebben met een soort standstill. Er kan immers niets gebeuren. Als ze een vergunning willen krijgen, dan lukt dat niet, of dan moeten ze afstand doen van die meerwaarde. Tot er een beslissing is over het al dan niet schrappen van de reservatiestrook, is het de bedoeling een differentiatie mogelijk te maken. Er zullen, afhankelijk van de omvang van de investering, of de afschrijffperiode, of de vooruitzichten met betrekking tot de reservatiestrook, een aantal aspecten worden toegevoegd, zodat men dus eigenlijk meer in rekening kan brengen wat billijk is voor iemand die daar woont en die wil investeren.

De bepalingen met betrekking tot die reservatiestrook en die meerwaarde staan in artikel 4.3.8 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Daarin staat dat een stedenbouwkundige vergunning kan worden verstrekt binnen een reservatiestrook, als uit de adviezen van de bevoegde instanties blijkt dat de reservatiestrook niet binnen de vijf jaar na afgifte van de vergunning zal worden aangewend voor de realisatie van de infrastructuur. Daar staat echter ook uitdrukkelijk bij dat, als na het verstrijken van die termijn van vijf jaar blijkt dat de reservatiestrook toch wordt gerealiseerd, er geen rekening zal worden gehouden met de waardevermeerdering door de uitgevoerde werken. Daar knelt natuurlijk het schoentje. Als er dus een weg wordt ingetekend, en die komt er niet, dan mag er een stedenbouwkundige vergunning worden gegeven. Als tien jaar nadien wordt beslist tot onteigening, dan mag er dus geen rekening worden gehouden met alle investeringen die daar zijn gebeurd. De differentiatie waaraan wij denken, zou dus kunnen inhouden dat bepaalde werken wel kunnen, en dat men dan niet zomaar afstand moet doen van die meerwaarde. Dat vraagt dus een aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Er is inderdaad ook een verschil als het gaat over de vraag wat er eigenlijk onder die reservatiestrook aanwezig is, dus de onderliggende bestemming volgens het gewestplan. Dat lijkt me ook een beetje de vraag van zowel mevrouw Taeldeman als de heer Ronse te zijn geweest: kan men dan wel een vergunning krijgen? Daar knelt natuurlijk ook het schoentje. Dat is dan het volgende aspect. Voor zover de

bestaande woningen zonevreemd zijn ingevolge hun ligging, bijvoorbeeld in landbouwgebied, kunnen de eigenaars in kwestie gebruikmaken van de basisrechten voor zonevreemde constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Die basisrechten bieden heel wat mogelijkheden voor verbouwingen, uitbreidingen of zelfs het herbouwen van bestaande woningen. Dat geldt echter niet voor ruimtelijk kwetsbare gebieden, zoals groengebieden. Het is inderdaad zo dat het Oost-Vlaamse trajectdeel van de reservatiestrook voor dat Schipdonkkanaal in het gewestplan Eeklo-Aalter als groengebied ingekleurd staat. Daardoor zijn de mogelijkheden tot verbouwen dus bijzonder beperkt, en kan er inderdaad dus zelfs geen sprake zijn van het realiseren van die meerwaarde.

We hebben de intentie om de reservatiestrook zelf te bekijken. Je ziet bijvoorbeeld dat die in West-Vlaanderen veel smaller is ingetekend dan in Oost-Vlaanderen, dat daar enorm veel verschil op zit. We bekijken echter ook de onderliggende gewestplanbestemming, de nabestemming, want die is ook anders. Daarom zullen we in afwachting van een beslissing over de vraag of die reservatiestrook al dan niet weggaat, wat de verantwoordelijkheid van Openbare Werken is, met de betrokken gemeenten een opstartvergadering lanceren, om te starten met het opmaken van een ruimtelijk planproces om te zien of we die onderliggende bestemming kunnen wijzigen. Die opdracht is al gegeven aan onze diensten. We willen daar de lokale besturen bij betrekken, omdat we het essentieel vinden om ook hun visie daarop mee op tafel te hebben. De startvergadering zal binnenkort plaatsvinden. Op basis daarvan zal dan een gewestelijk RUP vereist zijn.

Dat zal ook wel wat tijd vragen. Ik heb hier een aantal technische gegevens bij me. Misschien is u dat niet zo bekend, maar er blijkt sprake te zijn van een topografische kaart met een schaal van 1 op 10.000. Dat betekent dat er dus op het terrein zelf op de perceelgrenzen soms zelfs een foutmarge van tien meter kan zitten. We zullen dus echt op het niveau van de perceelgrenzen moeten bekijken hoe we dat gaan aanpakken.

Dan zijn er natuurlijk ook de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen die mee zullen inwerken. Daarom willen we de lokale besturen daarbij betrekken.

Ik deel de bezorgdheid van de collega's dat we binnen de context waar we zitten, ook binnen het regeerakkoord, zo veel mogelijk duidelijkheid, perspectief en rechtszekerheid moeten geven aan de mensen die daar op het terrein door worden getroffen. Daar volg ik jullie volledig, collega's. We moeten een aantal procedures volgen die binnenkort zullen opstarten onder leiding van het departement Ruimte van het Vlaamse Gewest, samen met de lokale besturen om te kijken welke planningsinitiatieven wij kunnen nemen. Daarnaast zullen wij werk maken van die meerwaardebepaling. Let op: dit zal geen ad-hocregeling zijn, alleen voor het Schipdonkkanaal. Als je de meerwaarde wilt regelen, moet je dat voor alle reservatiestroken in Vlaanderen doen omdat daar vaak problemen zijn voor mensen. We willen voor het Schipdonkkanaal zeker een oplossing, maar we willen ook het gelijkheidsbeginsel respecteren en ook voor andere reservatiestroken kijken hoe we daar naar een differentiatie kunnen gaan. Het aanpassen aan de hand van een ruimtelijk uitvoeringsplan van de onderliggende bestemming, als dat wenselijk, opportuun en mogelijk is, zou ook voor heel wat mensen al een oplossing kunnen bieden.

Dat zijn de twee zaken waar wij aan werken en waar we hopen in de loop van 2016 meer duidelijkheid rond te hebben. Dan is er natuurlijk nog de vraag rond de reservatiestrook zelf waar we uitkijken naar de conclusies vanuit Openbare Werken of het opportuun en zinvol is om de reservatiestrook verder te behouden in het licht van toekomstige ontwikkelingen.

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord, bestaande uit drie elementen. Wat de bestemming betreft, het nieuwe GRUP, vind ik het belangrijk dat u uw verantwoordelijkheid opneemt en dat u duidelijk de lijn trekt en zegt dat u een einde wilt maken aan de discrepantie tussen Oost-Vlamingen en West-Vlamingen. Dit is inderdaad niet langer houdbaar. U moet zich voorstellen, collega's, dat je een verandaatje hebt in Oost-Vlaanderen en een paar kilometer verder is er een verandaatje in West-Vlaanderen. Voor dat verandaatje in Oost-Vlaanderen mag men alleen een raampje herstellen als het kapot is. In West-Vlaanderen mag men die veranda afbreken, uitbreiden, verbouwen of alles wat je wilt. Dat is een discrepantie die totaal onaanvaardbaar is en die op een aantal luttele kilometers van elkaar op hetzelfde Vlaamse land bestaat. Minister, ik steun u in uw bevoegdheid om effectief naar een herbestemming te gaan, naar een GRUP, om na veertig jaar eindelijk een einde te maken aan die discrepantie.

Wat de reservatiestrook betreft en het project van de verbreding van het Schipdonkkanaal als such, heb ik goed begrepen dat u zegt dat het een bevoegdheid is van minister Weyts. Wel, ik zal minister Weyts daarover ondervragen. Ik zal hem oproepen dat de Vlaamse Regering daar nu eindelijk een standpunt in bepaalt. Er werd ons voorgehouden dat al voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 een definitief standpunt zou worden ingenomen, maar dat is niet gelukt. Dan werd ons voorgehouden dat met de Vlaamse verkiezingen van 2014 er een definitieve standpuntbepaling over het Schipdonkkanaal zou komen, maar dat is niet gebeurd. Het wordt tijd dat de Vlaamse Regering als een geheel hier keuzes in maakt. Wat mij betreft: ik zal minister Weyts daarover ondervragen. Schrap nu definitief na veertig jaar die reservatiestrook. Ik bedoel niet versmallen, maar schrappen, opheffen in zijn totaliteit. Creëer duidelijkheid en rechtszekerheid. Wat betreft de verbreding van het Schipdonkkanaal: de haven van Zeebrugge moet slim kunnen groeien, kan groeien via estuaire vaart, via het kanaal Brugge-Gent, via het spoor, maar niet via de verbreding van het Schipdonkkanaal. Dat moet duidelijk zijn. Ik zal minister Weyts daartoe ondervragen. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat er duidelijkheid komt voor duizenden mensen en talrijke bedrijven.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega De Clercq, u mist hier een enorme kans voor de mensen die in de reservatiestroken wonen, om meerwaarde bij onteigening te behouden. Het is wel degelijk minister Schauvliege die bevoegd is voor ruimtelijke ordening en dus bevoegd is om aanpassingen te doen aan de Codex Ruimtelijke Ordening. U haalt liever het grote kanon en stoere praat boven over de afschaffing van de reservatiestrook. Ik stel voor dat we de MER-procedure zoals die vandaag loopt, waar ook de minister naar heeft verwezen, afwachten. Laat ons eens kijken wat in het verleden minister Van Mechelen in dat verband heeft gedaan.

Minister, ik blijf wat op mijn honger zitten. Er zijn vandaag drie vragen gesteld. Een eerste vraag was van collega De Clercq: schaf de reservatiestroken af. Daar hebt u correct op geantwoord. Er zijn studies lopende, dus moeten we de zaken afwachten.

Een tweede vraag, zowel van collega De Clercq, mezelf als collega Taeldeman, was: hoe zit het met de passage in het regeerakkoord dat we de Codex Ruimtelijke Ordening gaan aanpassen om ervoor te zorgen dat wie verbouwt, effectief ook na onteigening meerwaarde behoudt? Collega De Clercq, dat is ook een heel belangrijk punt voor de Oost-Vlamingen. Daarover hebt u ons een fantastisch mooie cursus ruimtelijke ordening gegeven door te verwijzen naar artikel 4.3.8, naar wat vandaag de regelgeving is en het feit dat die moet worden aangepast. Maar de vraag is: hoe staat het met de voorbereiding rond die aanpassing en kan die aanpassing lukken, ja of neen? Daar is nog geen antwoord op gekomen.

Minister, op de derde vraag hebt u wel een antwoord gegeven, namelijk dat de discriminatie waar collega De Clercq terecht naar verwijst, via bestemmingsplan zal worden aangepakt. Mijn concrete vraag is: zal daar een stukje West-Vlaanderen in worden betrokken of is dat louter voor het gebied Oost-Vlaanderen? Zijn er zaken die relevant zijn voor West-Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, ik wil ook nog kort stilstaan bij de drie thema's die aan bod zijn gekomen bij het beantwoorden van de vraag wat er met de reservatiestrook en de omgeving van het Schipdonkkanaal zal gebeuren.

Een eerste punt in het antwoord van de minister is effectief de reservatiestrook. Het is duidelijk dat de verdere toekomst van de reservatiestrook in handen ligt van de minister van Openbare Werken, Ben Weyts. Ook ik zal hem daarover binnenkort een vraag stellen. Onlangs heb ik hem er een schriftelijke vraag over gesteld en hij bracht met zijn antwoord wat meer duidelijkheid over de werken die zijn opgestart in de omgeving van Brugge. Hij gaf ook een stand van zaken van de bouw van de nieuwe 'AX', die intussen de naam A11 heeft gekregen. Die werken zijn volop bezig en zouden in 2017 afgerond moeten zijn. Ongetwijfeld zal de aanleg van die nieuwe snelweg een impact hebben op de ontsluiting van de haven. Het zal de haven van Zeebrugge ten goede komen. Minister Weyts gaf ook een stand van zaken van de werken aan de Dampoortsluis en van de werken aan Steenbrugge. Ook dat zijn belangrijke werken die de regio Brugge en de ontsluiting van de haven van Zeebrugge ten goede moeten komen. Hopelijk kan hij binnenkort daarover meer vertellen.

Een tweede thema was het afstaan van meerwaarde. Ik heb begrepen dat men zich voorbereidt op een aanpassing van de codex, zodat bij onteigening bepaalde werken wel degelijk kunnen worden vergoed. Zo heb ik het toch begrepen van de minister, collega Ronse, maar misschien kan ze daar straks nog iets meer details over geven.

Het derde en laatste punt van uw antwoord, minister, vind ik zeer belangrijk, en ik ga akkoord met collega De Clercq, dat het een zeer grote verantwoordelijkheid is om een gewestelijk, ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken. U hebt binnenkort een opstartvergadering waarbij de lokale besturen worden betrokken. Er wordt wel degelijk een ruimtelijk planproces opgestart om de onderliggende bestemming gelijk te trekken, zodat er een gelijke behandeling komt van de werken in Oost- en West-Vlaanderen. Dat vind ik zeer goed nieuws. Het is ook goed nieuws voor de mensen in Oost-Vlaanderen die op het ogenblik in de zone met onderliggende bestemming natuurgebied wonen.

Mag ik daar nog een vraag bij stellen, minister? Ik heb u horen zeggen dat de reservatiestrook niet even breed is in West- en Oost-Vlaanderen en dat er in Oost- en West-Vlaanderen een andere onderliggende bestemming is. Moet ik daaruit afleiden dat, als er een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt opgemaakt, ook de breedte van de reservatiestrook zal verminderen? Dat er zal worden gekeken welke breedte men nodig heeft om in Oost- en West-Vlaanderen op een gelijke manier te kunnen werken? Als er een ruimtelijk uitvoeringsplan wordt opgemaakt en de bestemming verandert van natuurgebied naar een andere bestemming waar meer mogelijkheden zijn om te bouwen en te verbouwen, worden dan ook bepaalde compensaties of vormen van planschade mogelijk of moeten we daar geen rekening mee houden?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, ik wil even ingaan op het punt van de onderliggende bestemming van de gronden. Collega De Clercq, ik ben ook tegen discriminatie van West- en Oost-Vlamingen, laat dat duidelijk zijn. Maar als er dan toch

een globale aanpak komt voor de reservatiestrook en de onderliggende bestemming, dan is het misschien goed niet uit te gaan van de factor discriminatie, maar van de kwaliteit van het terrein zelf en de bestemming en het gebruik ervan vandaag als leidende principe te nemen. Het uitgangspunt en de drijvende factor zouden de bodem, de oppervlakte en de economische bestemming en waarde ervan vandaag moeten zijn.

Het dossier van de reservatiestrook zelf, minister, schuift u een beetje door naar uw collega Weyts van Openbare Werken. Hij speelt daarin zeker een belangrijke rol en de collega's die de reservatiestrook nog willen verdedigen, wil ik zeker het volgende meegeven. We kunnen natuurlijk het maximum verwachten en denken dat het Schipdonkkanaal hét middel zal zijn om van de haven van Zeebrugge de eerste wereldhaven te maken, maar die haven zelf is al lang geen vragende partij meer voor het Schipdonkkanaal. De haven van Zeebrugge wil dat we voortmaken met de aanpassingen aan het kanaal Brugge-Gent. Volgens mijn bescheiden mening, collega Ronse, lopen er trouwens geen studies meer over het Schipdonkkanaal, maar wel over de Stadsvaart, de aanpassingen aan de bruggen en sluizen op dat kanaal en enkele knelpunten, onder meer in verband met natuurgebied langs dat kanaal.

Laat ons verder inzetten op die studies. Er is een zeer breed draagvlak. In Brugge zijn er enkele hindernissen, letterlijk en figuurlijk, om het dossier af te ronden. Laat ons inzetten op een pragmatische, realistische piste die maximale toekomstkansen biedt aan transport over de binnenwateren voor de haven van Zeebrugge. Op middellange termijn moet het bestaande kanaal worden aangepast, naast de estuaire vaart en de aanpassingen aan het spoor en de A11, waar de werken goed vooruitgaan.

Er zijn mogelijkheden te over voor de haven van Zeebrugge. Mijnheer De Clercq, ik dank u voor uw empathie voor de haven van Zeebrugge. We kunnen nog honderd jaar wachten op de realisatie van het Schipdonkkanaal, we zijn er al honderd jaar op aan het wachten. Er wordt al langer gesproken over het Schipdonkkanaal en de aanpassing ervan, dan dat Google bestaat. Zouden we niet beter deze maatschappelijke keuze maken: de combinatie van de investeringen ten bate van de haven, en een duurzame ontsluiting? Dat zou de economische ontwikkeling van het gebied, de kwaliteit van de landbouw en de ecologische natuurontwikkeling in de streek bevorderen. Daarom is het onderliggende bestemmingsplan heel belangrijk.

Minister, ik stel u voor om een duidelijke keuze te maken in uw overleg met minister Weyts. Het Schipdonkkanaal is niet eens meer betaalbaar, daar hebben we het nog niet over gehad. Maak een duidelijke keuze voor het alternatief.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Ronse, de meerwaarde zijn we aan het onderzoeken. Dat moeten we voor alle reservatiestroken samen doen. Je kunt voor de ene reservatiestrook niet iets anders toepassen dan voor de andere. Dat is een bepaling uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. We zijn daarmee bezig. We betrekken daar ook de infrastructuuradministratie bij. Als we naar een differentiatie gaan, afhankelijk van op welke termijn we dat willen realiseren of wanneer we die meerwaarde kunnen aanrekenen, heeft dat ook een budgettaire implicatie. Als een infrastructuurwerk wordt gerealiseerd, wil dat zeggen dat de infrastructuuradministratie meer middelen op tafel zal moeten leggen als men tot onteigening overgaat. Dat kun je niet zomaar uit je hoed toveren. Dat is geregeld. We zijn daaraan aan het werken. In 2016 hopen we een definitieve regeling uit te werken.

Aan de reservatiestrook en het RUP of het ruimtelijk initiatief dat we willen nemen, zijn twee aspecten verbonden, om te beginnen de breedte. Op het plan zie je duidelijk dat het West-Vlaamse deel veel smaller is dan het Oost-Vlaamse deel. Dat heeft wellicht een historische reden. We zijn bereid om de breedte te bekijken,

maar ook de onderliggende bestemming. We willen niet naar een containerbegrip gaan. We zullen dat perceel per perceel moeten bekijken.

De problematiek van de zonevreemdheid bestaat nu in Oost-Vlaanderen. In West-Vlaanderen kun je die vergunning wel krijgen, maar je moet dan wel afstand doen van je meerwaarde. In Oost-Vlaanderen, met die andere bestemming, kun je dat niet doen. Daar zit een fundamenteel verschil en daarom willen we in Oost-Vlaanderen starten met het oplossen van de zonevreemdheid. Als er concrete vragen zijn vanuit West-Vlaanderen, is dat zeker bespreekbaar. Dat zullen onze diensten meenemen bij de opmaak van een RUP.

Mevrouw Taeldeman, er zijn geen planbaten verschuldigd wanneer je zonevreemdheid oplost. Dat is uitdrukkelijk geregeld. Het zal goed moeten worden bekeken, want het kan niet de bedoeling zijn om in Oost-Vlaanderen met een pennentrek alles om te zetten naar bijvoorbeeld kmo-zones of woongebied. Er zitten ook mooie stukjes natuurgebied in die we willen behouden als natuurbestemming. We moeten de percelen goed bekijken, en dat zal wat tijd vragen. Daarom willen we de lokale besturen erbij betrekken.

Dit is een engagement van mij waar de hele Vlaamse Regering achter staat. Het staat uitdrukkelijk in het regeerakkoord dat we op korte termijn aan mensen die worden getroffen door de reservatiestrook, antwoorden willen bieden. Daarom werken we op de meerwaarde en willen we ook de onderliggende bestemming bekijken. Die twee initiatieven zullen in de komende maanden concreter worden en ook verder worden uitgewerkt. We hebben al een hele weg afgelegd, maar we hopen dit te kunnen finaliseren in 2016.

We delen hier allemaal dezelfde bezorgdheid en willen hier samen werk van maken. Ik voel dat de wil bij de meerderheid en de oppositie aanwezig is om daaraan te werken. Dit kan dus een positief verhaal zijn, zodat aan de getroffen mensen eindelijk duidelijkheid en meer rechtszekerheid kan worden verschaft.

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Het is heel belangrijk voor de mensen op het terrein dat er een perspectief is, dat ze weten dat die aanpassing er komt via een GRUP en dat de discrepantie na veertig jaar eindelijk wordt weggewerkt.

Mijnheer Ronse, u verwijt me dat ik tegen een verbreding van het Schipdonkkanaal ben. Een maand voor de verkiezingen in 2014 hebt u hetzelfde standpunt ingenomen. Ik citeer u: "(...) dat de N-VA ook niet meer te vinden is voor een verbreding, vooral om budgettaire redenen, omdat er in Vlaanderen gewoon geen middelen zijn. Dan doen we er veel verstandiger aan om een aantal concrete, realistische uitdagingen aan te pakken, zoals de ringvaart rond Brugge, het capaciteitsverhogingskanaal Brugge-Gent." Dat zegt Axel Ronse aan Radio 2. 2014 is toch nog niet zo lang achter de rug.

Ik hoop uit de grond van mijn hart dat er bij de N-VA geen mentaliteit is om een maand voor de verkiezingen a te zeggen en nadien b, om nog wat verder te studeren. We studeren al decennia. Er moet duidelijkheid komen. Minister, ik ben blij dat u uw verantwoordelijkheid opneemt inzake de bestemmingswijziging. Ik zal minister Weyts, bevoegd voor de openbare werken, ook interpellieren om klaarheid te scheppen over de reservatiestrook en over het project as such, dat een aanslag is op het milieu. Zeebrugge verdient te groeien en kan groeien via de geschetste alternatieven.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer De Clercq, bedankt om mij te citeren. U hebt me zeer juist geciteerd. Ik heb inderdaad verklaard, net zoals alle andere politieke

partijen, op een debat van UNIZO en Voka, dat er in deze legislatuur geen schop in de grond gaat voor het Schipdonkkanaal. Ik blijf daarbij.

Daarnaast heb ik verklaard dat het van cruciaal belang is om de mensen die in die reservatiestroken wonen, de bewegingsvrijheid te geven die ze behoeven. Daar moeten we in deze legislatuur alles aan doen. Dat houdt onder andere in dat we in deze commissie Ruimtelijke Ordening voornamelijk moeten focussen op wat minister Schauvliege kan doen, en dat is de Codex Ruimtelijke Ordening aanpassen.

Ik ben blij dat er in de tweede ronde concreter is ingegaan op dat aspect, namelijk dat die in 2016 zal worden aangepast. Dat betekent dat vanaf begin 2017 iedereen die in die reservatiestroken zit en verbouwt, de meerwaarde behoudt, ook bij onteigening. Dat is het belangrijkste en grootste nieuws van deze namiddag in deze commissievergadering aangaande het Schipdonkkanaal.

Mijnheer De Clercq, wat de reservatiestroken en de noodzaak tot verbreding van het Schipdonkkanaal betreft, staat in het regeerakkoord, dat ook uw partij mee heeft onderhandeld en ondertekend, dat indien er andere pistes voor een binnenvaartontsluiting op minstens 2500 ton op korte of middellange termijn niet realiseerbaar zouden blijken, de mogelijkheden van de binnenvaart door ingrepen langs de kust dienen te worden uitgewerkt. Die studie is nu lopende. Laat ons uit respect voor de ambtenaren, de mensen die die studie aan het maken zijn, en voor hen die in die zone gelegen zijn, nu vooral focussen op wat we kunnen doen voor de meerwaarderegeling. Daarover ben ik zeer tevreden, en ik hoop u ook.

Minister, wat betreft het GRUP, begrijp ik uiteraard dat de discriminatie in Oost-Vlaanderen moet worden weggewerkt. Ik spreek ter zake volledig dezelfde taal als de heer De Clercq en mevrouw Taeldeman. Het enige dat ik doe, is een vrees uitdrukken. Indien zo'n GRUP wordt gemaakt, moet ervoor worden gezorgd dat de breedte van de stroken in het West-Vlaamse deel langs het Schipdonkkanaal niet groter wordt. De stroken mogen maximaal blijven wat ze zijn. Dat is mijn enige vraag. Het risico bestaat bij het opstellen van een GRUP, vandaar mijn vraag opdat de situatie in West-Vlaanderen niet wijzigt.

Mijnheer Caron, ik hoor u mompelen. Ook u en uw partij hechten veel belang aan milieueffectenrapporten, aan onderzoek naar alternatieven. Wees alstublieft ook consequent in dezen. Wat vandaag voor ons telt, is om op korte termijn mogelijkheden en vrijheid te geven aan iedereen die in de zone woont, werkt of leeft, of dat nu in Oost- of in West-Vlaanderen is. Laten we ons in deze commissie beperken tot de ruimtelijke aspecten. Ik dank de minister ervoor dat in 2016 de codex wordt aangepast.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, ik wil nogmaals heel nadrukkelijk beklemtonen dat ik heel tevreden ben over het antwoord van de minister over het planologisch initiatief dat ze in deze commissie aankondigt. Het betreft een initiatief dat zal worden genomen in samenwerking met de desbetreffende lokale besturen.

Mijnheer De Clercq, het geluk is aan onze zijde. U bent lokaal bestuurder en ik ook. Ik ben er dus zeker van dat we alles vanuit die functie goed mee kunnen opvolgen.

Minister, ik heb begrepen dat er wel degelijk zal worden overgegaan op een herbestemming en dat een plan op maat zal worden opgemaakt voor de Oost-Vlaamse zijde van de reservatiestrook van het Schipdonkkanaal.

In de vorige legislatuur werd na studies overeengekomen dat een aantal openbare werken in West-Vlaanderen zouden worden gemonitord: hoe ze vorderen en welke

impact ze hebben op de ontsluiting van de haven van Zeebrugge. Misschien is het goed om aan de voorzitter van de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken te vragen om eens te bekijken wanneer we in die commissie een evaluatie kunnen krijgen van de monitoring van de werken die bezig zijn en die op de planning staan. Daarna kunnen we overgaan op de finale vraag die moet worden beantwoord: wat zullen we doen met de reservatiestrook?

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de watertoetskaarten – 458 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verplichte vermelding 'overstromingsgevoelig gebied' bij de verkoop van een onroerend goed – 468 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, enige tijd geleden verspreidde de Vlaamse ombudsman het bericht dat er in Vlaanderen ongeveer 211.000 woningen gelegen zijn in overstromingsgevoelig gebied en dat hij dat buiten proportie vindt. Voor de provincie West-Vlaanderen zou het over ongeveer 40.000 woningen gaan. Bovendien weten veel mensen wellicht niet dat hun woning in een dergelijk gebied ligt. Hij kondigde aan met een klacht naar uw kabinet en naar de Vlaamse Milieumaatschappij te zullen trekken.

Op 1 juli 2014 werd er al een aanpassing gedaan aan de watertoetskaarten. Daarbij werd de oppervlakte overstromingsgevoelige gebieden verminderd met 9000 hectare en de oppervlakte mogelijk overstromingsgevoelige gebieden met 90.000 hectare. Het betrof vooral technische aanpassingen: het ging over het uitsluiten van polders, over mijnverzakkingsgebieden en over havendokken.

De problematiek van overstromingsgevoeligheid heeft twee belangrijke consequenties. Enerzijds is er de verzekeraarbaarheid van woningen en gebouwen. Anderzijds is er de problematiek van bebouwingsmogelijkheden op percelen in bebouwbare zones volgens de geldende plannen van aanleg. Dit wordt dan natuurlijk beoordeeld volgens de watertoets.

We stellen ook vast, en dat is eigenaardig, dat er naast de Vlaamse kaart ook een beoordeling van verzekeraarbaarheid gebeurt op basis van een federale kaart, vastgelegd bij KB van 28 februari 2007. Op die kaart zijn zones vastgelegd met risico op overstroming. De brandverzekering, die sinds enige tijd ook automatisch schade door natuurrampen dekt, baseert zich op de federale kaart. De zones van die kaart zijn een stuk kleiner dan de overstromingsgevoelige gebieden op de Vlaamse kaarten. Dat kan erop wijzen dat de klacht van de ombudsman gegrond is. Het zou betekenen dat de Vlaamse watertoetskaarten te ruim werden afgebakend.

Minister, vandaar volgende vragen. Wat is het verschil in criteria tussen de Vlaamse watertoetskaarten en de federale kaart met afgebakende risicozones? Zullen de Vlaamse watertoetskaarten herbekeken worden? Zo ja, wat zijn de te zetten stappen? Is er een plan voor de communicatie over de ligging en rechtsgevolgen voor eigenaars van woningen, gebouwen en gronden binnen die zones?

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag sluit daar volledig bij aan, maar ik wil me toespitsen op de problemen die naar boven komen bij de verkoop van onroerend goed.

In 2013 werd via het decreet Integraal Waterbeleid inderdaad een verplichting ingevoerd om in alle aktes en publiciteit bij de verkoop van een onroerend goed aan te geven of het goed gelegen is in overstromingsgevoelig gebied of in een afgebakend overstromingsgebied of oeverzone. Volgens de memorie van toelichting bij dit artikel was het de bedoeling om de potentiële kopers en huurders te informeren over het verhoogd risico op wateroverlast. Wat de handhaving van deze informatieplicht betreft, wordt ervan uitgegaan dat de middelen die het burgerlijk recht aanreikt bij het miskennen van uitdrukkelijke informatieplichten, volstaan.

Volgens de kaarten is Vlaanderen ingedeeld in volgende categorieën: het effectief overstromingsgevoelig gebied, het mogelijk overstromingsgevoelig gebied en het afgebakend gecontroleerd overstromingsgebied.

Daarnaast zijn er inderdaad ook nog de federale risicozones voor overstromingen. Sinds 2013 is elke verkoper van een onroerend goed verplicht melding te maken van de overstromingsgevoeligheid van een perceel. Dergelijke vermelding is verplicht zowel bij effectief als bij mogelijk overstromingsgevoelige gebieden, en schrikt heel wat kopers af. Het is ook daarom dat de Vlaamse ombudsman recent nog aangaf dat het wenselijk is om een duidelijk onderscheid te maken tussen het effectief en het mogelijk overstromingsgebied. Bij de mogelijke overstromingsgebieden zijn er immers geen recente overstromingen vastgesteld.

Minister, bent u het eens met de ombudsman dat er een duidelijk onderscheid gemaakt moet worden tussen effectief en mogelijk overstromingsgevoelige gebieden? Welke stappen zult u desgevallend zetten?

Op dit moment geldt de meldingsplicht voor effectief en voor mogelijk overstromingsgevoelige gebieden. Dit kan kopers afschrikken en ook de waarde van het onroerend goed doen dalen. Aangezien er bij mogelijk overstromingsgevoelige gebieden recent geen overstromingen zijn geweest en er voorlopig geen direct risico is, lijkt ook de ombudsman te suggereren om deze vermelding niet meer te verplichten in advertenties. Hoe staat u hier tegenover? Welke maatregelen kunt u nemen om die verplichting eventueel aan te passen?

De informatieplicht geldt voor akte, compromis en publiciteit inzake verkoop. Hebt u van de beroepsfederaties van notarissen of immokantoren signalen gekregen dat de huidige procedure of de huidige kaarten effectief negatief werken op het aantal verkopen en vooral op de waarde en verkoopprijzen van de onroerende goederen?

De ingevoerde informatieplicht sluit aan bij de federale informatieplicht in het licht van artikel 68-7 van de Landverzekeringswet voor de risicozones overstromingen. Hoe verhouden deze risicozones zich tot de effectief en mogelijk overstromingsgevoelige gebieden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Geachte leden, het klopt dat er twee soorten overstromingsgevoelige gebieden in de watertoetskaart zitten: de mogelijk overstromingsgevoelige gebieden en de effectief overstromingsgevoelige gebieden. De mogelijk overstromingsgevoelige gebieden zijn lichtblauw ingekleurd op de kaart. Van die gebieden is gebleken dat er in het verre verleden een impact van water op is geweest. Ze kunnen dus overstromen, bij zeer extreme weersomstandigheden. Het is dus wenselijk om ook binnen die gebieden zeker meer aandacht te hebben voor het watersysteem. De effectief overstromingsgevoelige gebieden zijn donkerblauw ingekleurd.

Daar heeft men in het recente verleden te maken gehad met wateroverlast. Uit de modellen blijkt dat er daar een middelgrote kans op wateroverlast is.

De risicozones voor overstroming van de federale kaart zijn de som van de gebieden die op de volgende wijze zijn afgeleid. Ofwel geven de modellen van de waterloopbeheerders aan dat de kans op overstromingen er groter is dan één keer op 25 jaar en dat de overstromingsdiepte er minstens 30 centimeter bedraagt. Ofwel gaat het om gebieden waarvoor er geen modellen beschikbaar zijn en die in de laatste 10 jaar voor de opmaak van de kaart meer dan tweemaal zijn overstroomd. De risicozones voor overstromingen zijn kleiner in oppervlakte dan de effectief overstromingsgevoelige gebieden, en de overstromingskans is er groter dan in de effectief overstromingsgevoelige gebieden. De gevolgen van een ligging in dat gebied zijn dan ook groter, omdat de verzekeringsmaatschappijen de dekking van schade door wateroverlast aan betrokkenen kunnen weigeren indien het gaat om een recent gebouw.

De watertoetskaart werd reeds twee keer geactualiseerd, het meest recent in juli 2014. Ook in de toekomst zal die verder worden geactualiseerd, op basis van nieuwe modelleringen, nieuwe inzichten, nieuwe gegevens over wateroverlast. Dat wordt gewijzigd via ministerieel besluit. Dat is zo gedelegeerd in het uitvoeringsbesluit voor de watertoets. Dat gebeurt door de minister bevoegd voor het integraal waterbeleid, samen met de minister bevoegd voor de openbare werken. Op dit ogenblik wordt nagegaan of bijkomende modelgegevens de kaart nog kunnen onderbouwen. Het gaat dan vooral over het in kaart brengen van afstromend hemelwater, als aanvulling op die modellering. Er is ook voorzien in een evaluatie van de informatieplicht. Ik heb, ook naar aanleiding van het rapport van de ombudsman, aan de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) gevraagd een evaluatie te doen. Ze is daarmee bezig. We hopen daar dan ook conclusies uit te kunnen trekken.

De communicatie over de watertoetskaarten gebeurt aan de hand van een folder. Er was er een in 2013. Er is ook de brochure over wonen en bouwen in overstromingsgebied uit 2011. Daar is uitgebreid over gecommuniceerd. Dat is onder andere ook gebeurd naar aanleiding van de uitvoering van de aanbevelingen van deze commissie met betrekking tot wateroverlast in 2013. Al die aanbevelingen hebben we heel nauwgezet uitgevoerd. Een van die initiatieven is www.waterinfo.be, waar alles is verzameld.

De federale risicokaart is geactualiseerd door de Vlaamse Regering, op 6 maart 2015. Daarvoor hebben we natuurlijk dezelfde informatie gebruikt als voor de geactualiseerde watertoetskaarten, maar dat is natuurlijk een federale bevoegdheid. Dit is niet hetzelfde als het Rampenfonds. Het gaat over de manier waarop panden kunnen worden verzekerd. Dat is natuurlijk iets heel anders dan de andere kaarten.

Ik moet toch wel een en ander corrigeren: uit het rapport van de ombudsman blijkt niet dat hij vraagt de informatieplicht voor mogelijk overstromingsgevoelige gebieden te schrappen. Hij vraagt wel te onderzoeken of de term 'mogelijk overstromingsgevoelig gebied' kan worden vervangen door een andere term. Die is immers misschien niet zo goed gekozen, en misschien zouden er andere gebieden ook daarvoor in aanmerking kunnen komen. Er waren wel vragen over de informatieplicht, maar zoals ik zei, zijn we die aan het evalueren en hopen we snel een antwoord te hebben daarop. Die evaluatie zal ook in overleg met de vastgoedsector en het notariaat gebeuren. We zullen dan ook zien of de specifieke richtlijnen moeten worden bijgesteld.

Ik wil ook bekijken of we in de toekomst de informatieplicht niet beter koppelen aan het overstromingsrisico voor het individuele vastgoed. Op die manier kan de meerwaarde van overstromingsbestendige gebouwen ook worden meegenomen. Het is niet omdat een gebied overstromingsgevoelig is, dat men niet waterbestendig kan

bouwen. Je kunt perfect je woning hoger bouwen, of ervoor zorgen dat die daar geen last van heeft. Dat is ook een van mijn bezorgdheden. Ik heb trouwens ook al heel sterk geïnvesteerd in waterconsulenten, precies om dat wateraangepast bouwen te promoten bij architecten. Het klopt dus eigenlijk dat het niet correct is dat we dat niet meenemen bij die informatie.

Ik heb vandaag geen bewijzen of signalen dat er een negatief effect is op het aantal verkopen of op de waarde van onroerende goederen. Ik kan me wel voorstellen dat dat er in de praktijk misschien wel is. Daarom ook plant de CIW een rondvraag bij het notariaat en de vastgoedsector, zodat ook dat mee op tafel komt en er ook op basis daarvan kan worden geëvalueerd.

Dat is de stand van zaken. Zoals gezegd sta ik open voor bijsturingen. Daarom ook doen we die evaluatieoefening binnen de CIW. Dan moeten we politiek bekijken welke bijkomende beslissingen we zullen nemen.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, het is positief dat u zegt te blijven inzetten op een verdere actualisatie van die kaarten. Dat lijkt me ook zeer nuttig. U zegt ook dat men dat moet bekijken per individueel pand. Ik heb er inderdaad weet van dat bij sommige panden een ophoging werd gedaan, zodat het risico nihil is, terwijl toch moet worden gemeld dat het gaat over mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Ik ben ervan overtuigd dat dit toch wel bepaalde risico's met zich meebrengt.

U zegt zelf dat er een evaluatie van de informatieplicht komt. Het lijkt me ook zeer goed dat dit wordt bekeken, want ik durf toch wel te stellen dat de meldingsplicht vandaag voor mogelijk overstromingsgevoelig gebied buiten proportie is. Vandaag is men verplicht om een logo in de advertenties te zetten met een huis dat eigenlijk onder water staat. Voor effectief overstromingsgevoelig gebied moet men hetzelfde logo zetten. Ik pleit er hier niet voor om het kind met het badwater weg te gooien, en alles af te schaffen. Die meldingsplicht moet er zijn. Dit moet men volgens mij zelfs ook blijven vermelden in overeenkomsten en akten. Daarover gaat voor mij de discussie ook helemaal niet. Ik vind de manier waarop vandaag de publiciteit moet worden gedaan, echter een beetje buitenproportioneel. In die zin kan ik het voorstel van de ombudsman ook wel volgen: er moet een andere term voor worden gezocht, want die weegt vandaag eigenlijk veel te zwaar door.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de werktekst voor het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV)
– 499 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het partnerschapsmodel Beleidsplan Ruimte Vlaanderen
– 503 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, geachte leden, minister, we hebben vernomen dat het Departement Ruimte Vlaanderen op vraag van uw kabinet een werktekst voor het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen heeft opgemaakt, en die ook heeft bezorgd aan alle lokale besturen. De werktekst heeft als doel reflecties en adviezen te genereren en bevat geen definitief beleidsmatig standpunt, zo

luit het in de inleiding van die werktekst. Op basis van de ingezamelde adviezen en resultaten zal het document verder worden vervolmaakt, waarna de Vlaamse Regering het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen definitief zal vaststellen, wat dan in 2017 zal resulteren in een definitief Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

In de werktekst wordt aangegeven dat Vlaanderen in eerste instantie zijn trekende rol bij gebiedsontwikkeling opgeeft en dat gebiedsontwikkeling zo veel mogelijk lokaal moet worden getrokken. Zo lezen we bijvoorbeeld op pagina 32: "Het gebiedsgericht ruimtelijk ontwikkelingsbeleid moet zoveel mogelijk lokaal worden getrokken. Gemeenten en provincies krijgen daarom het initiatiefrecht om binnen het hoger beleidskader de gebiedsontwikkeling op gang te trekken." Tegen het einde van deze werktekst lezen we dan dat er enorm wordt gefocust op regiovorming als opstap naar het ontwerp van BRV. Nadien heeft ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) via haar nieuwsbrief RNET opgemerkt dat de regionale aanpak heel veel aandacht krijgt in die werktekst.

Ik citeer wat te lezen staat op pagina 86 van die werktekst: "Elke gemeente in Vlaanderen zal zich moeten aansluiten in één regionaal samenwerkingsverband. Het Vlaams ruimtelijk beleid faciliteert de totstandkoming van regionale samenwerkingsverbanden om deze in beleidskaders te erkennen als het vehikel met een gemeenschappelijke ruimtelijke ontwikkelingsopdracht."

We lezen ook nog dat met het oog op dat samenwerkingsverband het Vlaams ruimtelijk beleid een verkenner op pad zal sturen om de bestaande regionale samenwerkingsverbanden in kaart te brengen, om vervolgens in beeld te brengen welke regio's een geïntegreerd en gebiedsgericht ruimtelijk ontwikkelingsbeleid zullen voeren.

Het baart ons bijkomend zorgen dat op pagina 91 van de ontwerptekst te lezen valt dat het aanbieden van een gerichte begeleiding en sturing naar regiovorming zal plaatsvinden. Men zegt ook: "Tegelijkertijd wordt hieraan een ontradend beleid gekoppeld, door gemeenten die louter zelfstandig te werk willen gaan, geen bijkomende ontwikkelingen te gunnen, mits voorgedragen aan en goedgekeurd door de Vlaamse Regering." Er wordt dus een ontradend effect aan gekoppeld ten aanzien van gemeenten die niet willen samenwerken in een of ander samenwerkingsverband om de ruimtelijke planning verder te ontwikkelen. We stellen vast dat in heel de werktekst de intergemeentelijke samenwerking als het ware als een must wordt bekeken, waar initieel wordt uitgegaan van een bottom-up benadering en een belangrijke rol weggelegd was voor de lokale besturen. Tegelijkertijd is voor ons niet heel erg duidelijk, minister, wat u specifiek bedoelt met het begrip regio. Het begrip regio komt ook in aanmerking bij andere beleidsitems, ik denk aan de energielandschappen en wat daaromtrent rond mobiliteit wordt opgenomen. Het wordt een wat verwaterd begrip. Een bijkomende vraag is wat u specifiek met regio's bedoelt.

Minister, bevestigt u en staat u achter de idee dat lokale besturen maar kunnen meewerken in het BRV, mits ze participeren in een intergemeentelijk samenwerkingsverband? De verkenner zal de regionale samenwerkingsverbanden inventariseren en zal rapporteren over hoe het regiovormingsproces kan worden bespoedigd. Aangezien het overzicht van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS) reeds gekend is, heeft men wellicht ook reeds een beeld van welke IGS in aanmerking komen. Graag had ik hieromtrent meer verduidelijking. Hoe definieert u de regio's? Hoe staat u tegenover de stelling dat elke gemeente zich moet aansluiten in regionaal samenwerkingsverband? Hoe verhoudt zich dat tot de lokale autonomie die de Vlaamse Regering in haar initiële beleidsbrieven vooropstelt en hoog in het vaandel draagt? Hoe staat u tegenover de stelling dat een ontradend beleid wordt gevoerd door gemeenten die louter zelfstandig te werk willen gaan, geen bijkomende ontwikkelingen te gunnen?

Mijn vraag dateert van half november. Intussen hebben heel wat rondetafelgesprekken plaatsgevonden. In de meeste provincies zijn deze afgerond. Vanavond is er nog een gepland voor de omgeving van Brugge. We horen dat er maar een magere opkomst was op deze provinciale vergaderingen. Misschien is het beter om de lokale besturen via een schriftelijke enquête te vragen om hun input te leveren. Misschien overweegt u dat nog, zeker als we weten dat de opkomst maar mager was. Alleszins zou ik graag willen weten hoe het proces verder zal verlopen. Welke terugkoppeling mogen we daaromtrent in de toekomst verwachten?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen is qua gewicht minstens even belangrijk als het klimaatakkoord. Het gaat over hoe wij de komende vijftig jaar in Vlaanderen met onze ruimte zullen omgaan. Het is een dossier dat minstens daarom al heel veel aandacht vereist in deze commissie.

We zitten op dit moment in een traject waarbij heel veel overleg nodig is. Het is ook een ambitieus traject, met een heel strakke timing, waarbij onze fractie vragende partij is om een zeer vernieuwende kijk op ruimtelijke ordening in Vlaanderen uit te werken, en dit op basis van een goed evenwicht tussen enerzijds voldoende bewegingsvrijheid voor de lokale besturen en anderzijds een zeer duidelijk kader vanuit Vlaanderen. Finaal zijn de allerbelangrijkste zaken: hoe kunnen we onze vrije ruimte vrijwaren, hoe gaan we om met de toenemende bevolkingsgroei en hoe kunnen we ervoor zorgen dat voor wie iets wilt ondernemen, wie iets wilt bouwen, wie initiatief wilt nemen, de moeilijke grendels weg zijn? Hoe kunnen we er met andere woorden voor zorgen dat wat ingekleurd wordt in ons BRV, ook effectief als dusdanig wordt ontwikkeld?

Heel belangrijk in het hele traject is de betrokkenheid van de lokale besturen die een sleutelrol spelen. De volgende stap is de goedkeuring van een witboek door de Vlaamse Regering. U zult dat doen na bespreking in het ambtelijk forum, de beleidsaankomende lokale besturen, de strategische adviesraden en het partnerforum BRV. Dit is logisch, aangezien het BRV tot stand komt via een soort van coproductie, in de eerste plaats met de lokale besturen. Bovendien hebt u medio 2015 interessante insteken ontvangen van twaalf gebiedswerkgroepen, die de bouwstenen van het groenboek hebben getest op het terrein en aanbevelingen voor het definitieve BRV hebben bezorgd.

Gelet op de timing om begin 2016 met een witboek naar de Vlaamse Regering te gaan, ga ik ervan uit dat er nu al een soort van werktekst van het witboek bestaat voor het overleg. Minister, op welke termijn zullen de verschillende overlegmomenten gebeuren? Op welke manier wordt het ruimtelijk beleid dat wordt uitgewerkt in het witboek BRV, afgestemd met andere beleidsplannen? Bent u van mening dat de gevolgde procesaanpak en het partnerschapsmodel voldoende garanties bieden voor een ruim draagvlak en een doorwerking in relatie tot het lokaal ruimtelijk beleid? In hoeverre zijn de 308 gemeenten actief betrokken bij de opmaak van het witboek, zoals voorzien in het fameuze partnerschapsmodel? Welke aanbevelingen hebben de gebiedswerkgroepen aangereikt, in het bijzonder voor de relatie tussen het BRV en de lokale structuurplannen of ruimtelijke beleidsplannen? Kunt u de werktekst van het witboek tegelijk ook bezorgen aan het Vlaams Parlement?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Ronse, het klopt dat dit een zeer belangrijke stap is die we moeten zetten op het vlak van ruimtelijke ordening. Het is de opvolger van het ruimtelijk structuurplan. Het klopt ongetwijfeld dat we nu de laatste rechte lijn hebben ingezet. Er is een heel traject doorlopen. Er is in de

vorige legislatuur heel veel werk verricht, maar we moeten dit BRV definitief aannemen. Daar moeten we de komende maanden werk van maken.

Er is nooit een timing vooropgesteld dat dit begin 2016 naar de Vlaamse Regering gaat. Dat zou bijzonder ambitieus zijn. Ik heb altijd gezegd: in 2016. Daarom is er ook van de diensten van de administratie een werktekst BRV. Die heeft het departement in mijn opdracht opgemaakt, maar ik heb me daar zelf niet in gemengd. Het statuut van die werktekst is essentieel. Het departement heeft een werktekst gemaakt. Ik heb gezegd dat voor men die voorlegt aan mezelf, men er eerst de boer mee moet opgaan en de verschillende partners in moet betrekken, namelijk de overheden en het middenveld, zodat die ook in staat zijn daar reflecties over te geven. Ik vind het cruciaal dat we op die manier de toets van de lokale besturen en het ruime veld doen en dat we die insteken meenemen en dan in de richting van een beslissing van de Vlaamse Regering gaan.

Dat is ons traject, een extra participatieronde die we doorlopen en die aanvankelijk niet was gepland. Voor mij is het een cruciaal onderdeel om ervoor te zorgen dat we de lokale insteek en inzichten kunnen meenemen. Het klopt dat de ontwerp-tekst het idee bevat van de geïntegreerde, gebiedsgerichte ruimtelijke ordening en ontwikkeling, omdat we er allemaal van uitgaan dat de enige juiste aanpak van ruimtelijke ordening gebiedsgericht is. Dat is in de commissie ook al geregeld aan bod gekomen. Zeker in ruimtelijke ontwikkelingsprojecten moeten we de gebiedsgerichte samenhang en de wederzijdse versterking meenemen. Dat vraagt partnerschappen, betrokkenheid van maatschappelijke partners, ondernemers, lokale besturen en natuurlijk ook burgers. Gemeenten kunnen inderdaad over de gemeentegrenzen heen samenwerken. Dat is ook de bedoeling in zo'n gebied. De schaal wordt op die manier opgetrokken en elk gebied heeft eigen kenmerken. Het is niet de bedoeling dat er sancties volgen als men zelf iets wil doen of dat daartegen belemmeringen zouden worden ingesteld. Nogmaals, de werktekst is niet van mijn hand, en als de perceptie ontstaat dat we wel met sancties of belemmeringen willen werken, dan moeten we die opmerking zeker meenemen wanneer we de definitieve beslissing nemen. Ik wil gebiedsgerichte werking wel stimuleren, maar dan eerder met positieve stimulansen dan met sancties.

Over de tekst zelf zal ik geen specifieke uitspraken doen. Hij heeft de status die hij heeft, en wordt voorgelegd. Het lijkt me niet wenselijk daarover vanuit de kant van het beleid uitspraken te doen. We moeten alle participatie laten spelen.

Hoe zit het met de betrokkenheid van de gemeenten? Zoals ik daarnet zei, is die voor mij essentieel. Het is ook een absolute voorwaarde om tot een gedragen beleidsplan te komen. Met dat beleidsplan moet men ook lokaal aan de slag. Bij het lanceren van de processtructuur hebben we er expliciet voor gekozen om de lokale partners te betrekken en de 308 gemeenten voldoende inspraak te geven. Tien gebiedswerkgroepen hebben aan de hand van concrete vraagstukken gewerkt. Die tien gebieden hebben we expliciet gekozen aan de hand van bepaalde thematieken die spelen. Twee bijkomende gebieden hebben zich spontaan aangediend, en dat zorgt voor twaalf praktijktoetsen. Dat maakt ook dat bij die twaalf werkgroepen toch een op de vijf Vlaamse gemeenten direct of indirect betrokken was. Dat is een ernstig niveau van inspraak en een goede toetssteen. In elke provincie waren er daarnaast de beleidsatria, in Leuven, Gent, Antwerpen, Hasselt en vandaag nog in Brugge. Ook op de VVSG-studiedag is het aan bod gekomen. De Mineraad en de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO) zijn betrokken en zullen advies uitbrengen. De ambtelijke fora volgen alles en zorgen ervoor dat alle beleidsdomeinen betrokken zijn. De werktekst is ook voorgesteld aan de voorzitters van de gebiedsgerichte werkgroepen.

Hoe zullen we het Mobiliteitsplan Wonen hierbij betrekken? Dat is een zeer terecht vraag en een bezorgdheid van de Vlaamse Regering. Daarom ook werken

we met de ambtelijke fora, zodat alle beleidsdomeinen betrokken zijn. Natuurlijk is er ook vaak bilateraal overleg en ik ben het er absoluut mee eens dat we moeten zorgen dat de verschillende plannen op die manier doorwerken. Er is trouwens ook verwezen naar het Klimaatbeleidsplan. Het is de bedoeling dat bijvoorbeeld de aspecten van adaptatie doorwerken in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Het gaat niet alleen over mobiliteit en wonen, het gaat veel ruimer.

Ook de gebiedsgerichte werkgroepen hebben heel wat aanbevelingen geformuleerd. Ik overloop kort het overzicht. We moeten vasthouden aan de driedelige ambitie uit het groenboek, namelijk mensenmaat in de ruimte koesteren, veerkracht verhogen en metropolitane allure versterken. We moeten gaan voor transformatie van de ruimte. We operationaliseren dat in het beleid en bouwen het bijkomend ruimtebeslag af. Koppel ruimtelijke ontwikkeling aan bereikbaarheid met collectieve vervoersvormen. Behoud en ontwikkel een samenhangend openbaarvervoersbeleid. Zorg voor operationeel beleid dat kansen geeft aan landelijke regio's. Zorg voor een gebiedsgerichte aanpak. Richt de ruimte veerkrachtig in, bijvoorbeeld door groen-blauwe dooradering, meerlaagse waterveiligheid of het leveren van ecosysteemdiensten. Richt de ruimte energie-efficiënt in. Maak een ruimtelijk kader voor het logistiek netwerk Vlaanderen. Pak ruimte voor ondernemen gebiedsgericht aan. Zorg ervoor dat het ruimtelijk beleidsinstrumentarium gericht kan worden ingezet. Schep de voorwaarden voor goede interlokale governance. Bied gemeenschappelijke initiatieven van burgers en particuliere eigenaars een juist forum aan. Dat zijn de belangrijkste conclusies.

Nu moeten we tijd en ruimte geven voor inspraak. Als lokale besturen misschien nog te weinig de kans hebben gekregen om te reageren, wil ik gerust bekijken of we deze zaak op een andere manier onder de aandacht kunnen brengen, misschien met een mail of een rondzendbrief. Hoe meer inspraak, hoe liever, zodat we een ruim draagvlak kunnen creëren en ervoor kunnen zorgen dat iedereen mee is met wat we graag in 2016 willen afronden.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Hartelijk dank, minister. Uw laatste suggestie is zeker welkom. De werkteksten zijn rond half november verspreid en werden nu al op vier provinciale vergaderingen besproken. De opkomst daar was eerder mager. In Limburg waren er een twintigtal deelnemers, zowel schepenen ruimtelijke ordening als stedenbouwkundige ambtenaren. In Antwerpen waren er amper veertig deelnemers. Het is dus zeker interessant die bevraging nog eens extra in de picture te zetten.

Ik ben wel blij dat u zich distantieert van het verhaal dat gemeenten verplicht zouden worden om in een intergemeentelijk samenwerkingsverband te stappen en dat gemeenten die dat niet willen, geen verdere ontwikkelingen kunnen realiseren. Ik ben blij dat dat niet uw bedoeling is. Het staat echter wel zo cru in de werkteksten, al vernemen we intussen dat de toelichting die in de respectieve VAC's werd gegeven, op dit punt milder was en niet hard inzette op de verplichte regiovorming.

Op het punt van het regiovormingsproces blijf ik een beetje op mijn honger. U verwijst wel naar de twaalf werkgroepen, die allemaal goed werk hebben geleverd. In de verslagen van die werkgroepen, die ik niet allemaal heb doorgenomen, las ik dat zeker ook de provincie een beetje een trekkersrol zou vervullen. Hoe ziet u die regiowerking eigenlijk? Wordt uitgegaan van bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of zullen eerder de provincies een trekkersrol vervullen? Ik verwijs hier ook even naar andere beleidsdomeinen. In het beleidsdomein Onroerend Erfgoed heeft men bijvoorbeeld een oproep gelanceerd om opnieuw een intergemeentelijk samenwerkingsverband te creëren rond erfgoeddiensten. Ik vrees een beetje dat we straks zoveel intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

naast elkaar hebben, dat we weggaan van de gebiedsgerichte geïntegreerde werking, terwijl dat toch de doelstelling van het BRV is.

Daarvoor wil ik alleszins waarschuwen: dat mag het niet zijn. Samenwerking en partnerships zijn zeer positief, maar een verplichting opleggen, dat zien wij niet zo graag. Minister, ik ben blij dat u zich distantieert van de verplichtingen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb vertrouwen in de algemene aanpak, maar wil toch twee knipperlichten signaleren die, als we ze goed analyseren, toch enige bijsturing in de aanpak vereisen. Een eerste knipperlicht heb ik gesignaleerd naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief.

Ik was halvelings betrokken bij de opmaak van een aantal teksten in proefregio's in West-Vlaanderen. Voor de quick wins zitten vertegenwoordigers van intercommunales en specialisten ruimtelijke ordening rond de tafel. Dat zijn niet de minsten. Toch zien we dat ze naar aanleiding van uw goedbedoelde uitnodiging, de natuurlijke neiging hebben om te vervallen in hun regionale prioriteiten. Ik wil absoluut geen afbreuk doen aan het nut en belang van die prioriteiten. Op een aantal na, beantwoorden die prioriteiten nauwelijks aan de doelstelling van uw oproep naar tien proefregio's. Namelijk, laat ons eens nadenken over hoe we de concepten die in het groenboek staan, op een realistische en intelligente manier kunnen vertalen naar een nieuw gedragen Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. 90 procent van die quick wins zijn letterlijk quick wins in hoofde van de regio's en lokale besturen. Dat is een eerste knipperlicht.

Het tweede knipperlicht zijn de geluiden die je hoort bij sommige lokale besturen. Op het Vlaamse niveau gebeurt er van alles, maar wat zal dat voor hen betekenen? Wat houdt bijvoorbeeld regiovorming in? We zullen echt moeten zoeken naar goede methodieken om met de lokale besturen samen een gedegen Beleidsplan Ruimte Vlaanderen op te maken. We hebben maar één keer de kans om dat te doen.

Minister, ik wil uw visie over de regiovorming bijtreden. Heel wat gemeenten zitten vandaag gevangen in een pijnlijke logica van regionale afbakening van stedelijke gebieden. Tegelijk zou het wijs zijn om bijvoorbeeld terreinen voor milieubelastende industrie door te trekken, ook in gebieden die vandaag niet in zo'n regionale afbakening zitten. Bijvoorbeeld in de Westhoek langs de as Kortrijk-Ieper en Oostende-Veurne. Langs zo'n mobiliteitsas kun je heel mooie dingen doen. Op basis van een goede samenwerking tussen lokale besturen kun je die logica doorbreken.

Ik ben gevoelig voor de punten die mevrouw Peeters heeft aangehaald, maar ondanks het feit dat daar een terechte bekommernis in zit, mag ons dat niet ontslaan van verder nadenken over de regiovorming en over ruimtelijke planning op regionaal niveau. Dat is een van de meest wezenlijke elementen in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Het is net een troef, zeker voor kleinere gemeenten, omdat ze zo zaken kunnen verkrijgen inzake planning, wat ze vandaag niet kunnen doen omdat ze niet in een regionaal afgebakend stedelijk gebied zitten.

Minister, ik vraag u om rekening te houden met die twee knipperlichten, om er zeer zorgzaam mee om te gaan, om na te denken op welke manier we onze 308 Vlaamse steden en gemeenten toch kunnen betrekken om dieper inhoudelijk, sterker en ambitieuzer mee na te denken over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. En ook om de piste van regiovorming niet te laten vallen, maar tegelijk de terechte bekommernis van mevrouw Peeters daarin mee te nemen.

Minister, dat is een zeer moeilijke opdracht. Er zijn heel veel zaken om mee te nemen, maar u hebt zeer recent bewezen dat u zeer moeilijke opdrachten aankunt.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, vanuit onze fractie wil ik toch benadrukken dat ik blij ben dat u dat Beleidsplan Ruimte Vlaanderen opnieuw voortgetrokken hebt. Dat mag natuurlijk niet betekenen dat we nu snel snel werk gaan afleveren. Daarom ben ik blij dat u verder blijft inzetten op participatie.

Ik ben ook blij met uw nuancering van de verplichting tot samenwerking. Anderzijds moeten we het kind niet met het badwater weggooien. Ik wil bijtreden wat daarnet gezegd is: er liggen kansen in de intergemeentelijke samenwerking, maar we moeten ze alleen niet opleggen. We moeten respect hebben voor de gemeentelijke autonomie. Ik ben er echter ook van overtuigd dat er bij die 308 Vlaamse gemeenten steeds meer besturen bewust omgaan met ruimtelijke ordening en zich ook bewust zijn van het feit dat ze geen 308 miniatuur-Vlaanderens kunnen creëren. We moeten er ook stilaan van overtuigd zijn dat niet elke plattelandsgemeente een regionaal bedrijventerrein kan hebben, maar misschien is het wel opportuun om er een in de onmiddellijke nabijheid te hebben. Op dat vlak zijn er dus zeker en vast opportuniteiten.

Collega Ronse, dat is echter niet alleen een opportuniteit voor de kleine gemeenten. Dat is ook een opportuniteit voor de steden. Onze steden en hun inwoners hebben behoefte aan open ruimte in hun onmiddellijke nabijheid. Soms zie je wanhopige pogingen om een stadsbos te realiseren binnen de eigen gemeentegrens, hoewel er in de onmiddellijke nabijheid prachtige bossen en prachtige open gebieden zijn. Dat is dus een verhaal dat in twee richtingen werkt, en dat kunnen we alleen maar stimuleren.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijn conclusie na de verschillende tussenkomsten is dat we eigenlijk allemaal hetzelfde willen. Ik ben dus heel positief gestemd. We willen een goed BRV en we zullen dat uitwerken. Het was de initiële bedoeling van het BRV om af te stappen van het heel strakke keurslijf van de afbakeningen. Dat willen we zeker realiseren. Dat leeft hier ook. We moeten zorgen dat we meer flexibiliteit hebben.

We zijn het er ook over eens dat we gebiedsgericht willen werken, maar dat moet bottom-up groeien. Je kunt het niet kunstmatig verplicht maken. Daar moeten we zeker werk van maken. Mij is hier vaak gevraagd om goed na te denken. Ik doe dat altijd. Het BRV is een belangrijke mijlpaal die in consensus tot stand zal moeten komen. Als er concrete bezorgdheden, suggesties en signalen op het terrein zijn, dan is dit mijn oproep: neem het vast en signaleer het zodat we er samen mee aan de slag kunnen gaan. Dit moet een beperkte groep mensen op een departement overstijgen. Het moet leven bij de mensen en ook in het parlement. Dit is dus een uitgestoken hand om er samen werk van te maken, want dit zal moeten worden gedragen en uitgedragen. In de komende maanden zullen we er allen nog veel werk, energie en tijd in moeten stoppen.

De voorzitter: We moeten in deze commissie ook eens nadenken over de manier waarop we hiermee verder aan de slag kunnen.

Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Samenwerking, daar ben ik zeker niet tegen. Ik denk dat samenwerking heel wat positiviteit kan genereren. Het mag geen puur administratieve, ambtelijke samenwerking zijn. We moeten inderdaad een bottom-upbenadering hebben, dat is heel belangrijk.

Sowieso is het voor ons allemaal in deze commissie heel interessant om een toelichting te krijgen bij de respectieve adviezen van de instanties en bij het resultaat van de rondetafelgesprekken. Eventueel kunnen de mensen van Ruimte Vlaande-

ren ons zelf komen vertellen hoe ze de verdere ontwikkelingen zien. We moeten alleszins een terugkoppeling krijgen van de kritieken die geuit werden, zowel tijdens de rondetafelgesprekken als door andere adviesinstanties.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Uiteraard, mijnheer Ceyssens, hebben de inwoners van grote steden een enorm voordeel bij een ruimere visie.

Gelet op het feit dat we allemaal hetzelfde denken en we dit allemaal even belangrijk vinden, lijkt het me geen slecht idee om hierover een hoorzitting met aansluitende gedachtewisseling te organiseren. Misschien kunnen dan de eerste stappen in het witboek al worden toegelicht. We zouden al eens vertegenwoordigers van steden, van gemeenten en experts kunnen horen. Op die manier kunnen we alles goed opvolgen vanuit deze commissie.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de positie van Vlaanderen tegenover het voorstel van de Europese Commissie over circulaire economie – 549 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Voorzitter, minister, ik heb deze vraag zowel tot u als tot minister Muyters gericht. Ik heb er geen enkel probleem mee dat de vraag naar deze commissie werd verwezen. Mijn vraag gaat over circulaire economie en de toekomst ervan, zowel op Vlaams als op Europees vlak. Natuurlijk is er een milieuaspect aan verbonden, maar het gaat ruimer, het gaat over hoe we onze economie moeten organiseren. Het moet dus ook een plaats krijgen in het economisch beleid van deze regering. Maar ik neem aan dat u namens de regering spreekt en dat u er met minister Muyters boeiende gesprekken over hebt gevoerd.

Ik stel mijn vraag naar aanleiding van een aankondiging van twee weken geleden van de Europese Commissie. Commissaris Frans Timmermans stelde toen een nieuw pakket over de circulaire economie voor. Het was een tweede versie, want vorig jaar, in juli 2014 werd een eerste versie voorgesteld, maar die werd teruggetrokken. De zogezegde reden was dat de zaak beter zou worden aangepakt, dat er een 'betere regelgeving' zou komen, dat het pakket 'niet ambitieus genoeg' was. Voor de bedrijven en milieuorganisaties was het feit dat de eerste versie teruggetrokken werd, al een tegenvaller. De belofte was dus dat het nog wat ambitieuzer zou worden gemaakt, dat de hele kringloop gesloten zou worden. De verwachtingen werden dus hoog opgepompt, we keken er reikhalzend naar uit.

Twee weken geleden werd het nieuwe pakket voorgesteld. Voor Groen was het ontgoochelend. Er zijn twee onderdelen. In het deel over de productiezijde ontbreken er heel wat cruciale elementen die wel in het oorspronkelijke voorstel zaten; dat er twee versies zijn, maakt een vergelijking natuurlijk makkelijk. Wat ontbreekt, is bijvoorbeeld de doelstelling om grondstoffen 30 procent efficiënter te gebruiken en om dit op te volgen via het Europees Semester. Dat was een heel goede doelstelling, maar die is verdwenen.

Nog zorgwekkender is het wetgevende voorstel over de afvalzijde. Die werd aanzienlijk afgezwakt in vergelijking met wat de vorige commissie voorstelde. Bepaalde

doelstellingen zijn verdwenen, bijvoorbeeld die voor het reduceren van afval in zee en voedselverspilling. Ook de afvalrecyclagedoelstellingen zijn zwakker zowel naar inhoud als naar de tijdsplanning. En dat terwijl de Commissie in haar eigen impactbeoordeling aantoonde dat hoe hoger de doelstellingen zijn, hoe hoger het economisch voordeel voor elke lidstaat wordt. Voor de berekening van de recyclagedoelstellingen wordt een tolerantie van 10 procent toegestaan in plaats van de 2 procent uit het vorige voorstel. Ook de afvalrecyclagedoelstellingen verzwakken verder.

Een ander verontrustend element is het initiatief 'van afval tot energie'. In de filosofie van de circulaire economie zijn wij het er toch over eens dat onze economie nood heeft aan preventie door 'intelligent design', meer hergebruik en meer recyclage, maar niet aan meer verbranding. Verbranding mag echt pas de allerlaatste stap zijn. Eigenlijk zouden we die stap moeten kunnen uitschakelen.

Het is dus een minder ambitieus pakket dan het vorige en dat is heel jammer voor Vlaanderen. Ook voor onze economie is het interessant dat we meer doen op vlak van recyclage en van het slimmer en meer duurzaam inzetten van grondstoffen. Onze economie heeft er enkel baat bij. De Vlaamse bedrijven en Agoria hebben ook altijd opgeroepen tot een ambitieus pakket. De Federatie van Bedrijven voor Milieubeheer (FEBEM) heeft ook heel ontgoocheld gereageerd op dit nieuwe pakket: ze vindt het niet ambitieus genoeg en onder de doelstelling die Vlaanderen voor zichzelf stelt.

Het is de vraag hoe de Vlaamse Regering, als onderdeel van de Belgische positie, nu zal reageren op Europa. Zal de Vlaamse Regering dit afgezwakte pakket steunen, hoewel het, ook volgens de bedrijven, indruist tegen de belangen van de Vlaamse economie?

Hoe gaan we om met het rapport van het Europees Parlement? Dat heeft in juli 2015 wel over een ambitieus rapport gestemd. Bent u het met me eens dat het pakket aan maatregelen dat het parlement voorstelt, eigenlijk meer bevorderend is, zowel voor de kwaliteit van ons leefmilieu als voor de performantie van onze Vlaamse economie? Zal dat de positie zijn die de Vlaamse Regering aanneemt in het komende debat?

Ik heb ook een vraag over het feit dat het nieuwe pakket de deur openzet voor meer verbranding van afval en minder preventie, hergebruik en recyclage. Zult u zich hiertegen verzetten als het op de raad komt?

Het actieplan en belangrijke doelstellingen rond het afvalpakket zijn grotendeels vrijblijvend, niet afdwingbaar. Zult u ervoor pleiten om deze zaken in meer afdwingbare wetgeving om te zetten die ook meer rechtszekerheid aan onze bedrijven geeft?

Zult u, eventueel in samenspraak met de minister van Economie, overleg opstarten met de Vlaamse bedrijven die nu al actief zijn in de recyclagesector? Zult u samen bekijken welke maatregelen genomen dienen te worden om nadelige effecten voor de opkomende Vlaamse circulaire economie te voorkomen in het geval dat dit verzwakte pakket wordt aangenomen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vanbesien, het antwoord is afgestemd met de minister van Economie. U weet dat de circulaire economie een transversaal thema is van deze Vlaamse Regering. Dat sluit natuurlijk ook perfect aan bij het duurzaam materialenbeleid binnen de groene circulaire economie, zoals die ook in mijn beleidsbrief staat. Wellicht is op basis daarvan de keuze gemaakt om de vraag in deze commissie te behandelen.

Ik ben het volledig met u eens dat we de lat hoog moeten leggen. We zijn als regio koploper op het vlak van duurzaam materialenbeheer. We hebben het ook op

de agenda geplaatst tijdens het Europees voorzitterschap in 2010. Ik heb toen een informele raad georganiseerd, specifiek over deze thema's. We hebben dat in Gent gedaan, samen met alle ministers van Leefmilieu. De ambitie was om het duurzaam materialenbeleid en de circulaire economie op een hoger niveau te tillen in Europa. Ik volg u dus helemaal.

We zijn ook een van de koplopers binnen Europa. We hebben samen met tien collega's uit andere lidstaten die ambitie hebben, een brief geschreven naar de Commissie met de uitdrukkelijke vraag om het oorspronkelijke voorstel met ambitieuze recyclagedoelstellingen en het erin voorziene stortverbod, te handhaven. We hebben gevraagd aan de Commissie om er niet op terug te komen.

In de aanloop naar het nieuwe pakket hebben we er de verschillende bevoegde commissarissen Timmermans, Katainen, Vella en Thyssen aan herinnerd. We hebben hun gevraagd om een hoog ambitieniveau te handhaven. Ik heb dan ook verwezen naar onze koploperspositie, naar het feit dat we het doen aan de hand van een hele instrumentenmix. Dat zijn wettelijke instrumenten, maar er is ook het stortverbod en er zijn economische instrumenten zoals heffingen.

We hebben daar nog eens heel uitdrukkelijk de aandacht op gevestigd. Ik denk dus dat we het daarover eens zijn.

We zijn nu de nieuwe voorstellen volop aan het analyseren. We zijn ook aan het inschatten wat die concreet betekenen, ook voor Vlaanderen. Op het eerste gezicht, zonder dat we daar al dieper op zijn kunnen ingaan, zien we een pakket maatregelen met een aantal goede intenties op het vlak van productenbeleid en ecodesign, en ook preventie en hergebruik en innovatie en monitoring. Er is ook sprake van een aantal sectorale prioriteiten met betrekking tot bijvoorbeeld kunststoffen, voedselverlies en biomassa. Dat moet zich verder materialiseren, wil men kunnen evalueren of dat echt een omslag of een transitie zal geven naar die circulaire economie in Europa. We zien dat Vlaanderen voor een aantal van die zaken inderdaad nu al veel beter scoort dan de voorgestelde Europese doelstellingen, vooral dan voor hergebruik, recyclage en storten. Een gebrek aan ambitieuze doelen voor Vlaanderen kan natuurlijk inderdaad het positieve effect op investeringen of innovatie tenietdoen. De boodschap aan de Commissie is dan ook tweevoudig. We blijven enerzijds pleiten voor ambitieuze doelstellingen, die dan ook investeringen en innovatie mogelijk maken, ook in een Europese context. We stellen anderzijds dat men ervoor moet zorgen dat de koplopers die er zijn, ook voldoende stimulansen blijven krijgen als men dat niveau dan toch niet optrekt voor alle lidstaten. Dat is eigenlijk een fall-backpositie.

We zien dat de Commissie de cohesiemiddelen, ter waarde van 5,5 miljard euro, en de Horizon 2020-middelen, ter waarde van 650 miljoen euro, ook expliciet wil inzetten voor innovatie in de circulaire economie. Het kan dus ook bijzonder aantrekkelijk worden voor Vlaanderen om die koploperspositie te verstevigen en ervoor te zorgen dat we die innovatie bij ons houden en die middelen naar Vlaanderen kunnen laten vloeien. We zullen in de komende periode verder analyseren welke maatregelen en doelstellingen dan ook expliciet zullen worden aangenomen. We volgen dat dus op de voet. Er is ook het rapport van het Europees Parlement, dat een belangrijke leidraad kan zijn.

U zegt dat het pakket de deur openzet naar minder preventie, hergebruik of recyclage. Dat lijkt me een sterke uitspraak. Wat afvalverbranding betreft, kan ik u zeggen dat we vanuit Vlaanderen in de aanloop naar het nieuwe pakket hebben gepleit voor de afbouw van de verbrandingscapaciteit, via een systeem van heffingen en een verbod zoals we dat ook in Vlaanderen kennen. De Commissie schuift in haar voorstel de recyclagedoelstellingen en een aangepaste financiering naar voren. Tegelijk werd het waste-to-energydossier overgeheveld naar de

communicatie over de Energy Union, die we in de loop van 2016 mogen verwachten. De synergie verzekeren tussen die communicatie, de materialenhierarchie en de cascadeprincipes voor biomassa zal daarbij natuurlijk cruciaal zijn, en al onze aandacht verdienen. In dit pakket kiest de Commissie regelmatig voor het vrijwillig gebruik van economische instrumenten, de uitwisseling van goede praktijken, richtlijnen en ook financiële stimuli. In bepaalde omstandigheden kan dat te verkiezen zijn boven een andere aanpak. We blijven dat echter ook goed opvolgen.

We blijven dat de komende maanden dus goed volgen. We hebben contacten met alle relevante actoren ter zake, om onze standpunten ook goed te onderbouwen. De vertegenwoordigers van de diensten en administraties in kwestie zijn daarbij betrokken. Er is ook het u wel bekende netwerk van het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM), onder leiding van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Dat zal daar een cruciale rol in spelen. Er is ook voorzien in interactie met de sector, via het stakeholdersoverleg. Een eerste overleg zal plaatsvinden op 19 januari, in de schoot van het CCIM. Op 28 januari doen we dan voort, bij het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (vleva).

Ik meen dus dat we dezelfde bezorgdheid hebben, dat we bondgenoten zijn ter zake. We zullen dat goed blijven opvolgen en ervoor zorgen dat onze bezorgdheden ook Europees doorklinken.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, ik denk ook dat we bondgenoten zijn. Ik was ook heel blij met het eerste stuk van uw antwoord, toen u zei dat de analyse inderdaad klopt, dat we nu koploper zijn en ervoor moeten zorgen dat dit niet wordt ondergraven door een eventueel te zwakke ambitie van Europa, dat we onze eigen ambitie groot moeten houden, en eigenlijk de ambitie van heel Europa. Dan kunnen we daar ons concurrentieel voordeel mee doen. Als ik dat juist heb samengevat, dan vond ik dat deel van uw antwoord zeer goed.

Ik vind wel dat u voor de rest heel voorzichtig bent, maar dat zal wellicht ook uw stijl zijn, over het pakket dat door het parlement wordt voorgesteld. Het kan zijn dat dit interessante mogelijkheden bevat. U spreekt zich er echter niet over uit als het erover gaat om daar uw volle steun aan te geven. Ik ben het er op zich mee eens dat men ervoor moet zorgen dat er genoeg stimulansen zijn voor koplopers, maar het verdedigen van de positie van de koplopers mag niet het enige standpunt van Vlaanderen zijn. We moeten er ook voor zorgen dat heel Europa naar een hoger niveau gaat met betrekking tot de circulaire economie. Wat het feit betreft dat er een gevaar schuilt in het opnemen van die waste-to-energy als een volwaardig element van die circulaire economie, ik meen dat we echt moeten proberen om naar een afbouw te gaan.

Ik voel dus dat er sprake is van dezelfde analyse en dezelfde ambitie, maar als het gaat over de instrumenten die het best daarvoor worden ingezet, houdt u zich naar mijn smaak iets te veel op de vlakke.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): We moeten inderdaad ambitieus zijn in dit dossier, en ik meen dat we dat ook zijn. Er zijn domeinen waarop we minder ambitieus zijn. Europa heeft natuurlijk de taak om binnen de Europese grenzen te bekijken hoe hoog of hoe laag de lat wordt gelegd voor alle andere lidstaten. Ik had het geluk aanwezig te zijn op een Brusselse conferentie van de European Water Association (EWA), waarbij het ging over een ander thema, over drinkwater. Iemand uit Bulgarije kwam daar vertellen dat 70 procent van hun drinkwater verloren gaat door verliezen in het net. Dan begrijp ik Europa ook. Het moet natuurlijk proberen om hen over de streep te halen en stappen vooruit te doen zetten daar waar andere

lidstaten, waaronder Vlaanderen en België, over bepaalde thema's inderdaad al reuzenstappen hebben gezet, waaronder het thema van afval en de recyclage daarvan. Dat mag ons echter niet beletten om het beter te doen dan de lat die Europa vandaag legt. We pleiten er toch ook voor om de knowhow die we vandaag in Vlaanderen hebben, verder uit te breiden. Het kan ook interessant zijn voor Vlaamse bedrijven om die expertise ook naar andere lidstaten te exporteren, en ter zake ook een economische rendabiliteit te creëren. Vlaanderen is klein, maar er zijn nog onontgonnen gebieden. Vandaag bouwt een Vlaamse bedrijf als Waterleau waterzuiveringsinstallaties in Turkije. Er zijn vandaag al heel veel Vlaamse bedrijven die zoiets doen in de hele wereld.

Het principe van de Ladder van Lansink is vandaag algemeen aanvaard. Ook Vlaanderen draagt dat hoog in het vaandel. Wat we kunnen hergebruiken, wat we kunnen recyclen, dat komt op de eerste plaats. De laatste plaats is er natuurlijk voor storten en verbranden. Minister, wat dat betreft, moeten we uiteindelijk durven klare taal te spreken. Het is een dunne lijn tussen afvalverbranding, energierecuperatie, groenestroomcertificaten en de mogelijkheid om uit dat afval toch nog grondstoffen te recyclen. Vandaag wordt er volgens mijn bescheiden mening inderdaad nog te veel restafval naar afvalverbrandingsovens gevoerd, terwijl er nog nieuwe technologieën en nieuwe middelen bestaan om daar grondstoffen en andere materialen uit te kunnen halen. De discussie over de hoeveelheid afvalverbrandingsovens hebben we in het verleden gevoerd over de stortplaatsen. Hoeveel stortplaatsen heeft Vlaanderen daadwerkelijk nog nodig om datgene te storten waarmee we elders niet terechtkunnen?

Daar is Vlaanderen inderdaad heel ambitieus in geweest. Men heeft bijna alles gesloten behalve voor enkele materialen, onder andere asbest. Vandaag zijn er nieuwe technologieën die zouden kunnen vermijden dat vandaag nog asbest moet worden gestort. Dat moet op langere termijn worden bekeken. U weet allemaal dat men in de politiek zes jaar nodig heeft om een klimaatakkoord af te sluiten. Dergelijke zaken hebben tijd nodig, maar we moeten in dezen ambitieus durven te zijn en kijken waar we naartoe willen op het gebied van afvalverbranding en op andere vlakken.

Tinne Rombouts (CD&V): Er wordt aangegeven dat we ambitieus moeten zijn. Als ik even kijk naar de geschiedenis van deze commissie en alles wat hier al allemaal is ondernomen rond circulaire economie en kringlooeconomie, heeft Vlaanderen in dezen al belangrijke stappen voorwaarts gezet. Minister, ik ga ervan uit dat de weg die u zeer bewust hebt gekozen de afgelopen jaren, zal worden voortgezet. Ik hoop dat we voornamelijk discussie zullen hebben over de manier waarop we die weg zullen afleggen, dan wel over het al dan niet ambitieus genoeg zijn. Als we oprecht kijken naar de weg die we hebben afgelegd, naar de innovatieve technieken die we al mede ondersteund en gestimuleerd hebben, dan hoop ik dat u de kracht voor wat u als minister al hebt afgelegd in de commissie, ook verder in de regering zult hebben om op die weg voort te gaan en te kijken hoe we samen met de andere bevoegdheden die weg verder zullen afleggen. Ik heb begrepen dat u in overleg met minister Muyters in dezen al stappen hebt gezet.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We zijn koploper, daar is iedereen het over eens. We zijn ook pionier op heel wat vlakken. We moeten de rest meetrekken in Europa. Daar is geen discussie over. Ik zeg dat we pionier zijn: recent is onze hulp nog ingeroepen om te zien wat men in het Midden-Oosten met zijn afval moet doen. De straten liggen er vol mee en men weet niet wat men ermee moet doen. Men komt onze richting uit. De expertise die we hebben, geeft ons enorme economische troeven.

Specifiek wat de afvalverbranding betreft, hebben wij in het regeerakkoord de heel duidelijke keuze gemaakt, waar ik volledig achter sta, dat we moeten zorgen dat vraag en aanbod in evenwicht is. Dat is ook het beleid dat wij voeren. We zien dat dat vandaag loont. Het is zeker niet zo dat bepaalde stromen die kunnen worden gerecycleerd, en masse naar verbrandingsovens zouden gaan. Het recycleren ontraden, is niet de situatie waarin we vandaag in zitten. We hebben heel goed evenwicht, zelfs een soort tekort. Dat toont dat het beleid op dat vlak loont.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Voorzitter, voor alle duidelijkheid, ik had niet in de eerste plaats een vraag gesteld over de ambitie op Vlaams niveau, maar ik had wel de vraag of die ambitie wordt doorgetrokken naar Europa. Ik ben een beetje in blijde verwachting wat dat betreft omdat er wel gezegd is dat men die ambitie gaat doortrekken, maar ik heb niet gehoord hoe dat concreet gaat gebeuren. Ik vraag me af of er in methodes is voorzien. Ik weet dat er na de Raad van Ministers hier soms een terugkoppeling gebeurt. Kan er rond de meer concrete positionering van Vlaanderen voor het debat op Europees niveau, hier nog een of andere vorm van rapportage of debat plaatsvinden? Het is een procedurele vraag.

De voorzitter: In de regeling van de werkzaamheden kunnen we terugkomen op de manier waarop er een opvolging kan zijn omdat we niet standaard een automatische reflectie hebben.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verschillende beschermingsstatuten van de permanente poldergraslanden – 558 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, op 28 november nam de Vlaamse Regering een definitieve beslissing over de vaststelling van de historisch permanente graslanden. Dat gebeurde met een besluit van de Vlaamse Regering. Dat besluit is niet op de normale wijze gebeurd, namelijk binnen het Natuurdecreet, maar binnen landbouwregelgeving. Ze worden aangeduid als 'ecologisch kwetsbaar blijvend grasland' in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Ik sla in mijn toelichting de stappen over.

De Raad van State uitte een aantal bedenkingen bij deze aanpak en zei voornamelijk dat de verschillende wijzen van bescherming onvoldoende gemotiveerd waren in het voorstel van besluit van de regering. De regering heeft in de nota voor de definitieve beslissing daarop een argumentatie gegeven. Ik ga ze niet voorlezen. U en de collega's kennen ze ongetwijfeld.

In die argumentatie vallen drie dingen op: met deze regeling kiest u ervoor om de aanvullende oppervlakte via landbouwwetgeving te doen; er wordt in de nota geschreven dat het scheuren van graslanden en het wijzigen van het reliëf niet toegelaten is in beide categorieën van bescherming en dat daardoor een gelijkwaardige bescherming geldt; u schrijft dat de naleving en het toezicht via de landbouwwetgeving transparanter en eenvoudiger is.

Voor ik mijn vragen stel, ga ik even door op die aspecten. De centrale vraag die hier voorligt, is: is er een verschil in bescherming? Collega's die mijn argumentatie willen volgen, verwijs ik naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Via de regelgeving voor landbouw is er enkel een verbod op ploegen of omzetten. Er blijven met andere woorden talrijke bewerkingen van die graslanden mogelijk die vandaag uitgesloten worden onder de natuurwetgeving. Er is bijvoorbeeld geen beperking op het gebruik van mechanische middelen, pesticiden of het ingrijpen met vaste of mobiele geluidsbronnen. Er kan niet worden verhinderd dat de percelen worden heringezaaid met hoogproductieve gewassen als raaigras. Er is binnen de landbouwwetgeving geen verbod ingebouwd die het wijzigen van de vegetatie regelt. Naar onze mening blijft er onder de landbouwwetgeving wel degelijk ernstige en blijvende ecologische schade mogelijk aan de eeuwenoude soortenrijke graslanden en is die bescherming in ieder geval niet zo sterk. Dat is onze bescheiden mening. Ook de huiskavels, de gronden grenzend aan de hoeve, worden gevrijwaard van bescherming. Op basis van deze verschillen in regelgeving lijken de bemerkingen van de Raad van State ons zeker gegrond. Dat wat betreft de verschillen in beschermingsstatus.

Wat betreft de handhaving en de naleving van de beschermingsstatus, het derde punt van uw argumentatie, is het zeer opmerkelijk, minister, dat u zegt dat de landbouwwetgeving transparanter en eenvoudiger is. Als dat zo is, dan zegt dat vooral iets over het Natuurdecreet. Dat zou toch minstens even transparant en helder moeten zijn als u het mij vraagt. Als daar een probleem rond is, dan zou ik het Natuurdecreet aanpakken en die transparantie daar inbouwen.

We stellen ook vast dat kleine landschapselementen of ook de historisch permanente graslanden die beschermd worden onder natuurwetgeving, een doorvertaling genieten in de landbouwwetgeving. Is er dan sprake van een dubbele handhaving of naleving ervan? Dat is een open kwestie. Met betrekking tot de naleving nog dit. Dit is gerelateerd aan Europese kaders. De vraag is: zijn er sanctiemogelijkheden of handvatten mogelijk om in te grijpen? Is dat niet beperkt tot een korting op de directe steun, zoals bepaald in de verordening van de EU 1307/2013 en een verplichting tot herstel?

Het is vandaag compleet onduidelijk wat de voorwaarden van de herstelplicht zullen zijn en of de sanctiemaatregelen echt wel voldoende zijn.

Al deze elementen geven aan dat er een verschil is, zowel in beschermingsstatus als in handhaving. Daarom heb ik volgende vragen, minister.

Bent u ervan overtuigd dat dit besluit het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel niet schendt?

Waarom was een bescherming van de bijkomende, historisch permanente graslanden via het Natuurdecreet niet mogelijk of niet wenselijk?

Op basis van welke regelgeving is er in beide stelsels een gelijkaardige en gelijkwaardige bescherming? Ik wijs in dat verband in het bijzonder op reliëf en vegetatie van de betreffende percelen. Is het correct dat gebruikers die historisch permanente graslanden bewerken die beschermd worden onder de natuurwetgeving, deze percelen ook kunnen aanmelden in het zogenaamde Land Parcel Information System en daardoor een dubbele controle kunnen krijgen, zowel onder landbouwwetgeving als onder natuurwetgeving?

Bijkomend, indien is voldaan aan het gelijkheidsbeginsel, betekent dat dan dat gebruikers van historisch permanente graslanden die beschermd worden onder de natuurwetgeving dezelfde bewerkingen kunnen doen op deze percelen als gebruikers van historisch beschermde graslanden die onder de landbouwwetgeving vallen?

Kunt u de verschillen aangeven tussen beide regelgevingen op het vlak van bescherming, het wijzigen van de vegetatie, de landbouwbedrijfsvoering en het teeltplan? Ik denk dan concreet aan het herinzaaien, het gebruik van pesticiden, het

wijzigen van de vegetatie, door bijvoorbeeld ondiep frezen, en het verschil in sancties. De huidige programmaperiode van het gemeenschappelijk landbouwbeleid loopt in 2020 af. In 2016 is er een evaluatie en bijstelling van de zogenaamde vergroeningsmaatregelen in het landbouwbeleid. Hoe kunt u garanderen dat de huidige regelgeving blijft gelden indien er een bijstelling komt van de vergroeningsmaatregelen op Europees niveau, hetzij naar aanleiding van de evaluatie volgend jaar, hetzij in een nieuwe programmaperiode?

Kunt u uitleggen waarom de handhaving en naleving onder de landbouwwetgeving transparanter en eenvoudiger zijn? Wat zijn de verschillen op dit vlak tussen beide regelgevingen? Wilt u zeggen dat de handhaving onder de natuurwetgeving te wensen overlaat en geenszins transparant en eenduidig is? Beschikken de controlediensten van het Agentschap voor Landbouw en Visserij over meer expertise dan hun collega's van de natuurinspectie? Wat zijn de lacunes in de natuurwetgeving? Hoe zal de herstelplicht onder de landbouwwetgeving worden uitgewerkt? Wat zijn de criteria? In het kader van de natuurhandhaving kan een derde belanghebbende een verzoek tot bestuurlijke maatregelen richten aan het Agentschap voor Natuur en Bos. Dat is geregeld onder het verdrag van Aarhus. Is eenzelfde transparante toegang tot relevante milieu-informatie, de mogelijkheid tot het verlenen van inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter gewaarborgd onder de landbouwwetgeving?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De Vlaamse Regering is ervan overtuigd dat het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel niet geschonden wordt door het besluit. Het klopt niet dat de Raad van State heeft gezegd dat er een probleem is met het gelijkheidsbeginsel. De Raad van State heeft alleen gevraagd in het besluit uit te leggen waarom is gekozen voor de diverse beschermingsmaatregelen. We hebben dat dan ook goed onderbouwd. De Vlaamse Regering heeft er heel bewust voor gekozen om de waardevolle graslanden die nog geen bescherming hadden onder de natuurwetgeving, te beschermen via de landbouwwetgeving. Het betreft blijvend grasland gelegen in landbouwgebied. Daarvoor biedt het hervormde Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid ook een kader aan, om ervoor te zorgen dat de fundamentele natuurwaarden verankerd zijn, maar ook een economische, landbouwwuitbating mogelijk blijft. Daar ligt ook een verschil met de natuurwetgeving, die betrekking heeft op graslanden die gelegen zijn in natuurgebieden, met verbod op vegetatiewijziging of met een natuur- en vergunningsplicht.

Eerlijk gezegd ben ik een beetje verrast door uw uiteenzetting, mijnheer Caron. U zegt dat er voor die graslanden alleen een verbod op scheuren geldt en geen andere beperkingen. In de provincieraad van West-Vlaanderen diende Groen een motie in over de poldergraslanden. In het daaraan gekoppelde persdossier staat heel uitdrukkelijk: "Het mooie aan dit dossier is dat de landbouwkundige gebruiken van de gronden kunnen behouden worden, zoals dat ook vandaag gebeurt. De gronden waarover het gaat, zijn zware kleigronden die weinig geschikt zijn voor andere teelten. Het behoud als grasland op zich volstaat om de natuurwaarden te vrijwaren. Behalve een verbod op het scheuren van grasland zijn er geen andere beperkingen noodzakelijk." Dat komt van uw partij. We zijn het dus eens, en dat brengen we ook in de praktijk. Vandaag is het de dag van de consensus in de commissie en hopelijk blijft dat ook zo.

De bescherming van de ecologisch kwetsbaar blijvende graslanden komt voort uit artikel 45 van de Europese verordening over de steunmaatregelen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Dat werd in 2015 hervormd. Landbouwers zijn verplicht een aantal vergroeningsmaatregelen te nemen. Ze moeten bijvoorbeeld teelten diversifiëren, ecologische aandachtsgebieden aanleggen op akkerlanden en het blijvend grasland in stand houden. De blijvende graslanden worden aangeduid

als ecologisch waardevol en moeten op perceelniveau worden beschermd. Met ingang van 1 januari 2015 zijn de lidstaten verplicht de waardevolle graslanden binnen de SBZ's te beschermen. Dat hebben we ook gedaan. Lidstaten kunnen kiezen, maar zijn niet verplicht, nog eens extra blijvend graslanden te beschermen die buiten de SBZ's gelegen zijn. We zijn ambitieus en we hebben dat inderdaad gedaan. Ongeveer 3000 hectare blijvend grasland gelegen in gebied met agrarische bestemming en buiten SBZ is vanaf 1 januari 2016 beschermd. Ook daar zijn we koploper. Maar vier andere lidstaten in de hele Europese Unie hebben dat gedaan. Wij hebben die uitdaging aangedurfd. Dat is een mooie beslissing, gestoeld op mogelijkheden die de Europese Unie ons biedt.

In het kader van het geïntegreerd beheer- en controlesysteem van het gemeenschappelijk landbouwbeleid zijn we verplicht jaarlijks alle gronden met landbouwactiviteiten te registreren, dus ook de historisch permanente graslanden in de polder die onder die bescherming vallen. De registratie gebeurt via de verzamelaanvraag. Daarop wordt controle gedaan. Een administratieve controle gebeurt op 100 procent van alle aanvragen. Een aantal bedrijven worden ook ter plaatse gecontroleerd. Die selectie wisselt elk jaar om ervoor te zorgen dat we overal langsgaan. Tijdens die controle wordt nagegaan of aan de vergroeningsvoorwaarden voldaan is. Dat gaat ook over het in stand houden van EKBG-percelen (Ecologisch Kwetsbaar Blijvend Grasland). De historisch permanente graslanden in de polders die onder de bescherming van de natuurwetgeving vallen, worden eveneens aangeduid als ecologisch kwetsbaar blijvend grasland. Gebruikers van dergelijke graslanden, beschermd onder de natuurwetgeving en de landbouwwetgeving, moeten zich aan de voorschriften houden.

Wat mag er op die gronden gebeuren? Herinzaaien is alleen toegestaan met het oog op herstel van de grasvegetatie. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is niet verboden in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, maar daar pleit uw partij zelf ook niet voor, mijnheer Caron. Het gaat echter om blijvend grasland waarin de onkruiddruk significant lager is dan op akkerland, zodat weinig gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt. Een grondbewerking is niet toegestaan met uitzondering van een lichte grondbewerking met het oog op het herstel van de beschadigde grasvegetatie.

De sanctionering op basis van natuurregelgeving wordt geregeld door artikel 16.6.1, paragraaf 1, van het Milieuhandhavingsdecreet. De sanctionering op basis van de landbouwregelgeving wordt geregeld door de GLB-verordening (gemeenschappelijk landbouwbeleid) en werd door het Parlement en de Raad in titel 5 vastgelegd.

De geschiedenis van het GLB leert dat het een Europees beleidsdomein betreft dat steeds wordt aangepast aan de actuele noden en eisen van de maatschappij. Tot de eeuwwisseling lagen de accenten van dat GLB vooral op stabiele prijzen en stabiele inkomens van landbouwers. Nu zijn we de weg ingeslagen van de verduurzaming en de vergroening. Het huidige GLB waarin de vergroening verder wordt doorgezet, loopt tot en met 2020. Het Europees Parlement en de Europese Raad zullen beslissen wat er nadien gebeurt. Het lijkt me bijzonder onwaarschijnlijk dat na 2020 de weg van de vergroening niet meer zou worden ingeslagen.

De handhaving is absoluut transparant. De bescherming is gebaseerd op perceelsgebonden aanduidingen die jaarlijks worden gecommuniceerd aan de landbouwer via de verzamelaanvraag. De passage in de nota aan de Vlaamse Regering wil er vooral op wijzen dat de opname in de landbouwperceelsregistratie een belangrijke vooruitgang is naar het kenbaar maken van het beschermingsstatuut van die graslanden, in het bijzonder naar de individuele landbouwer.

Concluderen dat de controlediensten van de landbouwadministratie over een betere expertise zouden beschikken dan de natuurinspectie, klopt niet en dat staat ook

nergens geschreven. De lacune in de natuurwetgeving was tot voor kort dat voor de ligging van de historisch permanente graslanden werd verwezen naar de biologische waarderingskaart, die geen juridische waarde had. Dit wordt nu ondervangen door de vaststelling van de kaart van de historisch permanente graslanden.

Als er wordt vastgesteld dat een landbouwer een ecologisch kwetsbaar blijvend grasland omploegt, dan stelt de Europese Commissie dat de betrokken landbouwer in kennis moet worden gesteld om dat ongedaan te maken en een plicht heeft tot heromzetting. De uiterste datum waarop dat moet zijn gebeurd, is die van de indiening van de verzamelaanvraag. De toegang tot informatie is apart niet specifiek geregeld, maar valt, ook wat de GLB-regeling betreft, onder de openbaarheid van bestuur.

We zijn ervan overtuigd dat de Vlaamse Regering een goede beslissing heeft genomen. We zijn Europese koploper, we horen tot de top vier van Europa. Alle anderen hebben dat niet gedaan, wij wel, omdat we erin geloven en dat ook wilden doen. De vrees voor gebrek aan handhaving of sancties, is niet gepast. Er zijn zeker en vast sancties aan verbonden die vooral zware financiële gevolgen kunnen hebben voor wie dat zou overtreden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik ben niet uit op sancties, wel op een goede natuurwaarde in die gebieden en een goede handhaving om ze te beschermen.

Minister, het is goed geprobeerd om me op uw lijn te krijgen door naar een motie uit onze West-Vlaamse provincieraad te verwijzen. Maar dan moet u die wel volledig citeren. Ik zal een zinnetje voorlezen uit dezelfde tekst, waarvoor we trouwens, geheel terzijde, enkel van de N-VA steun hebben gekregen. Misschien doet het er niet toe, maar ik wil het toch even meegeven: "(...) vraagt Groen aan de Vlaamse Regering een snelle beslissing hierover, een maximale bescherming waarin vooral een verbod op scheuren belangrijk is, en een flankerend beleid om de natuurwaarden op te waarderen."

In het zinnetje verder in de tekst dat u hebt aangehaald over de zware kleigronden en waar we geen andere beschermende maatregelen willen, geven we het voorbeeld van de bemesting. We spreken in die tekst overigens niet over herinzaai of gebruik van pesticiden. U moet opletten met partieel citeren, dan komt het een beetje smaller uit dan bedoeld.

Minister, niettemin wil ik hierover geen oneindige discussie voeren. Ik zal de tijd nemen om uw antwoord grondig na te lezen en te bestuderen. Het is nogal technisch voor alle betrokkenen. Het zwakste punt in de hele discussie is dat we afhankelijk zijn van een Europees kader, en dat kan veranderen, waardoor onze constructie wankelt, maar ik wil u vandaag nog het voordeel van de twijfel geven. Dat is een risico dat niemand wil toebedelen aan de permanente graslanden. Het zou een heel jammere zaak zijn.

Met betrekking tot de bewerkingen zijn er markante verschillen. U probeert het te minimaliseren, maar in een aantal gevallen zijn die verschillen misschien legitiem, maar er zijn ook vrijstellingen die soms zeer groot zijn, zoals te zien is op de kaarten van de vaststelling. Die vallen er ver buiten. Het is duidelijk een compromis, en dat kan ik begrijpen. Anderzijds betreur ik ook dat we niet hebben gezocht naar een stabielere, beter verankerde bescherming, die tegelijk de belangen van de landbouwers in dat gebied verdedigt. Ik wil onderstrepen dat ik er niet op uit ben om hen te schaden, integendeel. Ze moeten wel voldoende inzien dat de typische vegetatie, het reliëf en de landschappelijke kwaliteit van de poldergraslanden erg belangrijk zijn, ook voor de kwaliteit van hun producten.

Minister, ik zal uw antwoord goed bestuderen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Collega's, het was inderdaad een huzarenstuk voor de minister en het kabinet om de belangen te verenigen en te komen tot een soort van compromis voor de bescherming van die poldergraslanden. Dit is exemplarisch voor het wantrouwen tussen landbouw en natuur, en dat is boven alles spijtig. Dat wantrouwen is wederzijds, en jammer genoeg is het gegroeid in de loop van vele jaren, en daarop heeft de Vlaamse overheid het natuurbeleid georganiseerd. De wetgeving die stelselmatig is uitgebouwd, heeft ervoor gezorgd dat een landbouwer die zorg draagt voor de natuur en daar inspanningen voor doet, in zijn eigen perceptie wordt gestraft doordat zijn bewegingsruimte op termijn wordt beperkt. Zijn bewegingsruimte heeft per definitie gevolgen voor zijn economische bedrijfsvoering. Dat is nu het fundamenteel wantrouwen. Jammer genoeg zijn er in veel gevallen serieuze gevolgen aan inspanningen en positieve initiatieven van landbouwers.

Ik wil een oproep willen doen aan de sectoren landbouw en natuur om te proberen zorgen voor een betere afstemming in de toekomst. De doelstellingen van natuur en landbouw zijn dezelfde. De middelen die men daartoe gebruikt, zijn eigenlijk geschoeid op een onbetrouwbare leest. Daardoor creëert een wijziging van de wetgeving effecten die bij de basis en de uitgangspunten niet bedoeld zijn.

Ik roep op om van deze gelegenheid gebruik te maken – nu er een modus vivendi is gevonden – om dit even te laten rusten, het uit te testen en een kans te geven. Enkel op die wijze kan er vertrouwen groeien tussen die sectoren. Als we straks opnieuw moeten proberen bijkomende bescherming op te leggen of bijkomende maatregelen te nemen, dan zitten we terug in het straatje van wantrouwen. Het is heel belangrijk om die kans te geven. Zo kunnen we op lange termijn denken en de doelstellingen op lange termijn formuleren, en zo kunnen landbouw en natuur daar samen aan werken met respect voor elkaar.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, ik denk dat collega Caron zich er intussen wel terdege van bewust is dat de motie van zijn West-Vlaamse vrienden van Groen in de provincieraad niet de allerbeste zet is van het jongste decennium. Maar goed, de bescherming via de landbouwpiste kreeg natuurlijk ook niet onze eerste voorkeur. De mensen weten dat. We dachten dat als de kaart ook naar onderzoek ging, dat men inderdaad op het natuurspoor verder zou werken. Maar uiteindelijk bleek dat een compromis en ook een piste waar we ons achter konden scharen. Uiteraard moeten we nu – ik sluit aan bij collega Dochy – zien dat het werkt. We moeten kunnen vaststellen dat dat inderdaad kan werken. Anders hebben we een probleem met het regeerakkoord dat die extra bescherming vooropstelt. Dan zou die passage niet vervuld zijn. Dat zou jammer zijn. Vandaar ook het belang van de evaluatie in 2018 om te zien of het effectief werkt zoals we het nu naar voren hebben geschoven.

Onlangs kwam me ter ore dat in Diksmuide opnieuw een perceel gescheurd werd. Ik hoop dat dat een eenmalig schoonheidsfoutje was. Ik hoop dat de bescherming, het eerbaar compromis, zoals we het hebben goedgekeurd, echt in de feiten, in de praktijk op het terrein werkt. We zijn met velen als we zeggen dat we dit heel oude dossier, twintig jaar oud, wel eens eindelijk achter de rug willen hebben en willen zien dat dit probleem is opgelost.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Caron vraagt een stabiele oplossing. We stellen met zijn allen vast dat er twintig jaar over gepraat is, gediscussieerd is, de stellingen tegenover elkaar scherper zijn geworden en dat we niets hadden. Ik ben er nu van overtuigd dat we een goede regeling hebben. Ik sluit me aan zowel bij wat collega Dochy als wat collega Vandaele zegt. Het is allemaal onze ambitie dat

dit zal werken op het terrein. Het is adventstijd, dat is duidelijk. Laat ons het zo nog een paar dagen houden, tot aan het kerstrees.

Het is absoluut zo dat we allemaal iets willen dat werkt. Ik ben het met jullie allemaal eens: we hebben die evaluatie ingeschreven om te zien of het werkt op het terrein. Ik ben ervan overtuigd dat dit zo zal zijn, en met mij ook de Vlaamse Regering. Laat ons dat een kans geven. Het is echt wel tijd om te gaan voor dit dossier, waar twintig jaar lang over gediscussieerd is, waar geen enkele oplossing aan gegeven is, en waar nu een oplossing voor is. Laat ons ervan uitgaan dat dit werkt op het terrein en laten we dat ook in die mate goed evalueren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): We zullen zien in 2018, collega Vandaele, of deze oplossing de beste realisatie van uw partij in dit Vlaams Parlement is. Minister, u hebt gelijk, er is een oplossing na twintig jaar, eindelijk. Dat kan ik ook toejuichen. Ik ben vrij diep op de materie ingegaan, maar ik ben niet agressief geweest. Ik ben dat niet in deze materie. Ik probeer vooral informatief een aantal dingen duidelijker te krijgen. We zullen afwachten in de toepassing op het terrein wat werkt en wat niet werkt. U kunt wel begrijpen dat ik als lid van Groen en van de oppositie, natuurbescherming zou prefereren.

Los daarvan, wil ik nog even ingaan op wat collega Dochy zei. Collega Dochy, u hebt gelijk op het punt dat landbouwers die natuurgevoelig zijn, op lange termijn soms al eens zelf het slachtoffer zijn van de regelgeving die daar het gevolg van is. Ik ken nog van die voorbeelden. Dat is waar. Het probleem is dat het niet de mensen zijn die de verantwoordelijkheid dragen en die de schuld hebben die aan de basis liggen van veel problemen, maar dat het de mensen zijn aan de andere kant van het spectrum, die niet die houding hebben. En ja, ik wil graag ingaan op de oproep voor een betere afstemming van natuur en landbouw. Laat ons dat in de toekomst meer doen. Dat zal aan beide kanten van het spectrum soms een beetje mentaliteitsbijschaving vereisen, maar ook vooral een open houding.

Het is 'wenstijd'. Ik was dus niet agressief in mijn betoog. Ik probeer vooral duidelijkheid te krijgen. Ik wil die wenstijd een tijdje aanhouden. Morgen en overmorgen mogen we nog eens goed gas geven. Daarna zullen we elkaar het beste wensen en proberen compromissen te vinden.

U mag het mij niet kwalijk nemen dat ik dit standpunt verdedig. Ik meen echt dat er op het terrein oplossingen mogelijk zijn aan beide kanten van het spectrum. De voorbije jaren was de tonaliteit in dit dossier niet altijd even mild in de discussies en acties. Het zou interessant kunnen zijn om ook even de andere piste te nemen opdat de landbouwsector ook waardering toont voor de meerwaarde die natuur in hun omgeving betekent, ook voor hun landbouwactiviteiten, en vice versa.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de invoering van statiegeld en de financiële compensaties in de strijd tegen zwerfvuil – 528 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de recyclagecijfers – 529 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over statiegeld in de strijd tegen zwerfvuil – 606 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag gaat over de financiële compensatie in de strijd tegen zwerfvuil. Ik heb me daarvoor laten inspireren door de media die een aantal dagen geleden bekendmaakten dat de drankproducenten en de distributiesector vanaf 2016 jaarlijks 9 miljoen euro op tafel zullen leggen om de zwerfvuilproblematiek samen met de overheden te voorkomen en om zwerfvuil op te ruimen. Van die 9 miljoen zou u minstens 2 miljoen euro willen uittrekken voor organisaties en jeugdverenigingen die helpen bij het opruimen van zwerfvuil. Ook gemeenten die al een tijdje bezig zijn met de problematiek van zwerfvuil en die een handhavingsbeleid invoeren, zouden, volgens de berichtgeving in de media, extra middelen kunnen krijgen. Met dat geld zouden ze bijvoorbeeld kunnen investeren in mobiele camera's op zwarte punten.

De invoering van statiegeld op blikjes en flessen zou pas voor juli 2018 zijn. Daarvoor is er nog overleg nodig zowel met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest als met Wallonië en met de distributiesector.

Minister, klopt de berichtgeving in de media, is de kogel door de spreekwoordelijke kerk en zal het statiegeldsysteem er onverwijld komen in juli 2018? Welke elementen wilt u afstemmen met Brussel en Wallonië en welke punten ziet u in de gesprekken daarrond nu reeds als absolute breekpunten?

Zwerfvuil bestaat natuurlijk uit veel meer dan enkel uit blikjes en plastic flesjes. Bent u van plan om ook de producenten van andere goederen die we vaak terugvinden als zwerfvuil, zoals sigaretten en sigarettenverpakkingen en ook verpakkingen van snoepgoed, op hun verantwoordelijkheden te wijzen? Verwacht u inspanningen van andere sectoren, naar analogie met de 9 miljoen euro die de drankproducenten zullen investeringen in het opruimen van ons patrimonium? Zo ja: welke sectoren en welke inspanningen kunnen er verwacht worden? In welke grootteorde situeren die inspanningen zich?

De berichtgeving lijkt te insinueren dat organisaties en jeugdverenigingen financiële steun kunnen krijgen. Klopt dit? Hoe wilt u de verenigingen en organisaties die financiële steun krijgen, selecteren? Impliceert dit dat mensen die vandaag reeds als vrijwilliger zwerfvuil opruimen – denken we aan het 'in de vuilbak'-traject dat al jaren in een aantal gemeenten loopt –, maar die dit niet in het verband van een vereniging doen, uit de boot vallen? Of kunnen ze ook aanspraak maken op de eventuele steun?

Sommige gemeenten zijn, bijvoorbeeld vanwege hun stedelijk karakter of hun grootte, beter gewapend om een handhavingsbeleid te voeren om zwerfvuil aan te pakken. Ze hebben de mensen en de middelen, ze hebben een andere

personeelsinfrastructuur en zo meer. Hoe plant u deze gemeenten te selecteren en in welke verdeelsleutel voorziet u? Zullen alle gemeenten hierop aanspraak kunnen maken, of hebben gemeenten die reeds jarenlang een actief beleid tegen zwerfvuil voeren, eventueel een streepje voor?

De voorzitter: Mijnheer Nevens, u mag meteen ook uw volgende vraag stellen.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, mijn tweede vraag gaat over de recyclagecijfers. Volgens een cijferstudie van Bond Beter Leefmilieu (BBL) worden de recyclagecijfers van verpakkingen stelselmatig overschat. BBL stelt dat "door verkeerde veronderstellingen in de rapportages de recyclage van verpakkingen mogelijk met tientallen procenten overschat" wordt.

BBL bestudeerde de stromen pet en blik, of aluminium en staal, waar drankflessen en blikjes van worden gemaakt en wijst in de richting van Fost Plus, dat instaat voor de promotie, coördinatie en financiering van de selectieve inzameling, sortering en recyclage van huishoudelijk verpakkingsafval in België, en daarover rapporteert. Volgens BBL vergelijkt Fost Plus de hoeveelheid ingezamelde verpakkingen met de hoeveelheid verpakkingen die de bij Fost Plus aangemelde drankenproducenten op de markt hebben gebracht. Ze zeggen dat 5 à 10 procent van de drankverpakkingen in het afval door consumenten in het buitenland aangekocht zou zijn en bijgevolg niet afkomstig is van de leden van Fost Plus. Daarbovenop zou ongeveer 8 procent van de verpakkingen op de Belgische markt komen van fabrikanten die niet aangemeld zijn bij Fost Plus, dus van mensen die geen bijdrage leveren. Deze verpakkingen worden ingezameld via de blauwe zak en opgeteld bij de recyclagecijfers. De berekeningen van Fost Plus gaan ervan uit dat alles wat wordt uitgesorteerd, ook effectief wordt gerecycleerd. Voor pet leidt dit tot een overschatting van 6 procent.

Minister, ik heb volgende vragen voor u. De betrouwbaarheid van de cijfers is uiteraard cruciaal als ze gebruikt worden als basis voor het beleid. Kloppen de bevindingen van BBL? Welke impact heeft dit op het beleid? Bent u van mening dat deze cijfers onderzocht dienen te worden? Zo ja, hoe wilt u onderzoeken of deze cijfers kloppen? Misschien kan een onafhankelijk studie bureau de cijfers van Fost Plus verifiëren.

In de commissie Leefmilieu van 22 september 2015 vroeg ik u of het correct was dat een eventuele invoering van statiegeld gekoppeld zou worden aan het samenwerkingsakkoord met Fost Plus. U antwoordde me toen dat "afhankelijk van wat er zal worden beslist, (...) er al of niet een nieuwe samenwerkingsovereenkomst zal zijn. Dat zullen we moeten bekijken op het moment dat we de beslissing nemen".

De beslissing over statiegeld is intussen genomen en ons allen bekend. Zal in het licht hiervan de samenwerkingsovereenkomst met Fost Plus bijgesteld worden? Kunt u dit motiveren? En in geval van een te updaten overeenkomst: welke accenten wilt u leggen?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ook ik heb een vraag ingediend over statiegeld, maar het lijkt me goed om ook aan de collega's mee te geven dat over dit onderwerp op 2 december een heel goede reportage werd uitgezonden op Canvas. Wie de reportage wil herbekijken, kan dat doen via de link op mijn website. Het is echt een heel goede reportage die een overzicht geeft en die ook de pro's en contra's goed in beeld brengt.

In de reportage komt ook aan bod – maar dat wisten we al – dat Vlaanderen tot de top behoort wat betreft selectieve inzameling en recyclage van afval. Toch moet er jaarlijks nog heel veel zwerfvuil worden opgeruimd. In dat zwerfvuil zitten heel

veel flessen en blikjes. Er is ook een kost verbonden aan het opruimen van dat zwerfvuil. Die kost wordt jaarlijks geraamd op 60 miljoen euro.

In het teken van de strijd tegen zwerfvuil werd onderzocht, zo stond het ook in het regeerakkoord, of het invoeren van statiegeld opportuun kan zijn. Hierover zijn tal van rapporten gemaakt. Er is nu ook een eindrapport. Daaraan gekoppeld is er ook een juridisch onderzoek gebeurd. Daaruit blijkt dat indien Vlaanderen zou overgaan tot het invoeren van statiegeld, er toch nog afspraken nodig zijn op federaal niveau. De btw-regeling en productnormering zijn immers nog steeds federale materie. Ook blijkt uit dat juridisch onderzoek dat er een samenwerkingsovereenkomst moet komen met de andere regio's indien een dergelijk systeem geïmplementeerd zou worden. Dit betekent overleg met Wallonië en Brussel.

Ik heb ook begrepen dat de OVAM in het eindrapport een ongunstig advies uitbrengt over het implementeren van statiegeld. Ik denk dat wij als leden van de commissie Leefmilieu ook weten dat de drankenproducenten en Fost Plus geen grote voorstanders waren om het systeem van statiegeld in te voeren. Ze kwamen over de brug met bijkomende financiële middelen om in te zetten in de strijd tegen zwerfvuil.

Minister, graag kreeg ik de laatste stand van zaken. Is de klankbordgroep samen geweest naar aanleiding van het eindrapport?

Als er zal worden ingezet op de bijkomende middelen van de drankenproducenten en Fost Plus, hoe zullen we die dan verankeren? Hoe zullen we dit bekijken in functie van de samenwerkingsovereenkomst die Vlaanderen afsluit met Fost Plus?

Wordt er ook gesproken over bijkomende financiële ondersteuning voor lokale besturen die een actief handhavingsbeleid op zwerfvuil hanteren? Kunt u daarover wat meer informatie geven? En wat is de betrokkenheid van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSJ) daarin?

Er wordt gesproken over een beloningssysteem voor verenigingen en scholen. Hoe ziet u dat, hoe moeten we ons dat voorstellen?

Zullen het beloningssysteem en de extra middelen geïntegreerd worden in het 'Uitvoeringsplan milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen 2016-2022'? Het openbaar onderzoek daarvan is afgerond.

We hebben het er al heel dikwijls over gehad: we zijn aan het bekijken hoe we de pmd-zak kunnen uitbreiden. Er zijn een aantal proefprojecten lopende. Kunt u nog even kort stilstaan bij de laatste stand van zaken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het is de bedoeling van ons allen, denk ik, om echt een oplossing te bieden voor zwerfvuil. Dat is de eerste bezorgdheid waaraan we willen werken. We hebben inderdaad in het regeerakkoord afgesproken te zullen onderzoeken wat het effect is van statiegeld op dat zwerfvuil. We hebben de diverse rapporten ter zake gehad, met de impactanalyse, maar er is ook een juridische studie verricht. Daaruit blijkt dat statiegeld deels een oplossing kan bieden voor zwerfvuil. Het is echter niet de enige oplossing. Er is hier immers al een paar keer terecht aangegeven dat het vooral gaat over blikjes en plastic flessen, maar dat de rest van het zwerfvuil daarbij niet aan bod komt. Dit heeft ook tijd nodig, en er zijn een aantal juridische obstakels. Dat zijn, kort samengevat, de conclusies. Ik meen dat u ook reeds alle informatie ter zake hebt ontvangen.

Daarnaast is er vanuit een aantal sectoren, vanuit de industrie een alternatieve aanpak voorgesteld. Diverse leden hebben dat ook ontvangen, wat aanleiding is geweest tot het stellen van vragen in dit parlement. Het gaat over de retailers,

de drankproducenten, de Coca Cola's en InBev's van deze wereld. Zij leggen 9,6 miljoen euro op tafel. Ze zeggen ervan overtuigd te zijn dat dit veel meer impact zal hebben op het bestrijden van zwerfvuil dan dat statiegeld. Wat is de beslissing die we hebben genomen? We hebben tijd nodig om dat statiegeld in te voeren. Laten we die tijd nemen om, bijvoorbeeld, te overleggen met de andere gewesten. In het juridisch advies staat immers ook dat de invoering daarvan Belgisch moet gebeuren. Daarover moet dus worden overlegd met Brussel, met Wallonië en ook met de federale overheid. Volgens die impactanalyse kan dit trouwens ook niet gebeuren voor 2018. Laten we dus de tijd nemen om dat juridisch op te helderen, en laten we ondertussen dat voorgestelde alternatief een kans geven en bekijken of die aanpak daadwerkelijk voor minder zwerfvuil zorgt.

Men wil daar ook een resultaatsverbintenis aan koppelen. We hebben een nulmeting, dus we kunnen perfect na een of twee jaar evalueren of er daadwerkelijk minder zwerfvuil is door die aanpak. Dat is hetgene waar we voor gaan, en dat is wat de komende jaren zal gebeuren.

De diverse rapporten zijn bezorgd aan de klankbordgroep. Daar is ook gevraagd om opnieuw samen te zitten. Dat is tot op vandaag nog niet gelukt, omdat de vertegenwoordiger van BBL met verlof was en ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) niet geneigd was om aan tafel te zitten. Bilateraal overleg is ondertussen ook wel mogelijk. Er is overleg met Fost Plus, Comeos en de Federatie Voedingsindustrie (FEVIA). Uiteraard zijn er ook andere sectoren die we daarbij kunnen betrekken. Ik denk bijvoorbeeld aan de sigarettenfabrikanten waarnaar werd verwezen. Die hebben vroeger al een aantal voorstellen op tafel gelegd, en ook een bescheiden bijdrage geleverd aan het zwerfvuilbeleid. Uiteraard staan wij ervoor open om dat ook naar andere sectoren open te trekken.

U weet dat het Vlaamse zwerfvuilbeleid op een aantal pijlers steunt: sensibilisatie, communicatie, handhaving, infrastructuur, omgeving en participatie. We hebben er resoluut voor gekozen om in de eerste periode, 2016-2018, vooral te focussen op participatie en handhaving. Voor alle duidelijkheid: we hebben de voorbije jaren immers al veel ingezet op sensibilisatie, communicatie en infrastructuur, maar het zwerfvuil vermindert niet. Ik geloof dus heel sterk in de combinatie van een versterkte participatie en handhaving. Qua participatie is het inderdaad de bedoeling om organisaties en jeugdverenigingen te betrekken, om een bijkomende opstap te hebben, naast affiches, naast folders, naast acties die overal gebeuren. Je ziet dat als een organisatie iets kan doen voor een goed doel, dat een enorme boost geeft. Die extra dimensie willen we nu ook in die participatie invoegen. Om niet langer in te zetten op altijd maar dezelfde instrumenten moeten we nieuwe wegen bewandelen. Ook wat dat betreft, is er geen exclusiviteit. Uiteraard zijn er nog andere vrijwilligers die daarop inzetten. Die kunnen daar uiteraard ook deel van uitmaken.

Hoe gaat dat nu verder concreet in zijn werk? U weet dat we aan het werken zijn aan een nieuw uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen. Dat zal begin 2016 ook afgerond zijn. Het is de bedoeling dat we dat groot plan voor de aanpak van zwerfvuil daarin implementeren. Dat zou dus inderdaad het actieplan openbare netheid moeten zijn, dat dus zal worden gekoppeld aan dat uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen.

Voor de gemeenten geldt enigszins hetzelfde als voor de verenigingen. Het is niet de bedoeling om top-down op te leggen wat er moet gebeuren. Elke gemeente is anders. Iedereen heeft een andere problematiek. Het zal veeleer gaan over een soort keuzemenu waarop men een beroep zal kunnen doen om dat te versterken. Gemeenten hebben ook al een veel beter inzicht in wat ze kunnen doen of wat specifiek voor hen van toepassing is.

We berekenen de recyclagecijfers op basis van Europese regels die we moeten toepassen. Daar is ook een samenwerkingsakkoord over afgesloten. Ik doorloop even een aantal van de conclusies. De BBL stelt dat 5 à 10 procent van de drankverpakkingen in het afval door consumenten in het buitenland zou zijn gekocht, en dus niet afkomstig zou zijn van leden van Fost Plus. Dat zal wellicht zo wel zijn. Ik wil dat ook niet betwisten. Het is echter natuurlijk ook zo dat grensaankopen in beide richtingen werken. Onze retailers of verkooppunten verkopen ook aan het buitenland. Dat is dus eigenlijk een wisselwerking. Die nuance zou je ter zake dan ook moeten aanbrengen.

Zo'n 8 procent van de verpakkingen op de Belgische markt zou van fabrikanten komen die niet zijn aangemeld bij Fost Plus. Die verpakkingen worden ingezameld via de blauwe zak en opgeteld bij de recyclagecijfers. De OVAM zegt ons dat het fenomeen van de freeriders onbestaande is voor drankverpakkingen, en zeker voor flesjes en blikjes. De 8 procent die wordt weergegeven, is irrelevant voor drankverpakkingen die worden gevisieerd door het statiegeld. Het fenomeen van de freeriders doet zich vooral voor bij bedrijfsmatige verpakkingen. Ook bij huishoudelijke verpakkingen bestaat dat. De berekening van Fost Plus gaat ervan uit dat alles wat wordt uitgesorteerd, ook daadwerkelijk wordt gerecycleerd. Voor pet leidt dat tot een overschatting met 6 procent, zegt de BBL. In de uitgesorteerde fracties zit qua pet geen deel andere verpakking. Alleen de output van het sorteercentrum wordt daar in rekening gebracht. De residu's van de sortering worden niet opgenomen in de cijfers. Het gaat dus om uitgesorteerde stromen die naar recyclagebedrijven gaan. We scoren Europees bijzonder goed wat het verlies in de recyclageprocessen betreft. Dat is de informatie die de OVAM ons heeft bezorgd, op basis van die cijfers.

Ten slotte heeft de BBL het ook over de OVAM-sorteeranalyse van de blauwe zak, maar eigenlijk gaat het over de sorteeranalyse van de restafvalzak. Ik meen dat er sprake is van een misverstand en dat de ter zake gemaakte opmerking ook niet helemaal correct is. Misschien is het wel interessant om zowel de OVAM als de BBL ter zake eens aan tafel te zetten en eens te bekijken wat de opmerkingen zijn. Ik meen dat we daarvoor moeten openstaan. Ik heb heel veel begrip voor wat de BBL naar voren brengt. We moeten dat eens goed onderzoeken, samen met de OVAM. Ik ga er echter van uit, op basis van de informatie die ik heb, dat de recyclagepercentages waarover wij beschikken correct zijn en dat dit ook geldt voor wat de OVAM allemaal rapporteert. Nogmaals, ik sta ervoor open om dat nog eens goed te bekijken. Misschien is dat ook een suggestie voor deze commissie. Men zou de beide daar eens over kunnen horen en daar eens dieper op kunnen ingaan. Ik verval niet graag in welles-nietesspelletjes. Ik vind het interessant genoeg om dat eens onder de loep te nemen en dat misschien hier eens te bespreken, maar dat laat ik aan de wijsheid van alle parlementsleden over.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We moeten inderdaad opheldering hebben over die cijfers. Ik heb ook een vermoeden dat de BBL naar aanleiding van de impactanalyse ook een aantal cijfers heeft teruggevonden in het cijfermateriaal dat de distributiesector en Fost Plus zelf hebben aangebracht in die impactanalyse. Ik neem het voorbeeld van de drankverpakking die uit het buitenland zou komen. Dat werd ook opgeworpen in heel de statiegeldkwestie. Er werd inderdaad gezegd dat dit een probleem schept: als er drankverpakking naar Vlaanderen zou komen, waarvoor hier statiegeld van kracht zou zijn, dan is het inderdaad moeilijk te traceren of voor die drankverpakking al dan niet een statiegeldbijdrage werd betaald. U hebt de opdracht gegeven aan de OVAM om ook te gaan kijken naar andere landen waar reeds statiegeld van kracht is. Daar zou met speciale inkt worden gewerkt, zodat statiegeldapparaten

kunnen selecteren naargelang er een blikje of drankverpakking over de grens naar dat land is gekomen.

U zegt dat het om een vestzak-broekzakoperatie gaat, omdat er van over de grens drankverpakking naar hier komt, maar er ook vanuit Vlaanderen naar het buitenland gaat. Dat klopt deels, behalve voor die landen waar vandaag reeds statiegeld van kracht is. Zo brengen de mensen die over de grens in Nederland drank kopen, hun leeggoed terug naar Nederland. Ze zullen het niet hier in de blauwe zak deponderen, want ze krijgen er in Nederland statiegeld voor in de plaats.

De analyse die de OVAM heeft gemaakt, heeft volgens u te maken met restafval. Dat klopt deels. De OVAM heeft een sorteeraanlyse gedaan van de blauwe zak. Ze hebben twijfels over de cijfers van Fost Plus. Zo bleek slechts 67 procent van de petflessen in de blauwe zak te zitten. De overige 33 procent zat effectief in de restafvalzak. Fost Plus geeft een recycleerbaarheidspercentage van petflessen van 97,8 procent op. Maar aan de restafvalzak kan men zien dat er nog heel wat petflessen niet in de blauwe zak belanden. De cijfers moeten worden uitgeklaard. Het lijkt mij een goede suggestie om dat in het Vlaams Parlement te doen. In het kader van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst moeten we uitgaan van de juiste cijfers.

De zwerfvuilocampagne en de middelen die de sector u vandaag ter beschikking zal stellen om in te zetten op participatie, de versterking van die participatie en de handhaving, lijken mij correct. We moeten daarover niet onnozel doen. De OVAM heeft gezien dat het water vandaag veel te diep is. Zowel vanuit de distributiesector als vanuit Fost Plus zijn we nog niet klaar voor statiegeld. We moeten gewestoverschrijdend een oplossing bedingen. Het klimaatakkoord heeft zes jaar geduurd. Wat het statiegeld betreft, stelt u 2018 voorop. Daar zullen we dus misschien iets sneller aan toe zijn.

U hebt de banden met de ministers van Leefmilieu van de andere gewesten kunnen aantrekken via de onderhandelingen over het klimaat. We zullen op dit elan doorgaan en proberen oplossingen te zoeken naar 2018 toe. Dat is het minst slechte. Participatie is daarbij een belangrijke pijler, want anders zullen we geconfronteerd blijven worden met zwerfvuil. De lokale besturen zijn daarvan inderdaad de dupe. Het is goed dat lokale besturen mee kunnen genieten van de incentive die de producenten vandaag op tafel leggen. Het blijft spijtig dat men zich nog altijd beperkt tot de drankverpakking. Uit analyses blijkt dat 40 procent van het zwerfvuil vandaag drankverpakkingen zijn. Die andere 60 procent zijn natuurlijk andere verpakkingen, zoals sigarettenpeuken en afvalverpakking.

Mevrouw Taeldeman deed een suggestie in verband met de blauwe zak. We zullen de vernieuwing van het samenwerkingsakkoord moeten afwachten om te bekijken wat die proefprojecten vandaag opleveren. Ook ander verpakkingsmateriaal is vandaag volgens mij nuttig om selectief in te zamelen via de blauwe zak. We moeten proberen dat verder uit te diepen en nu al de nodige stappen te zetten.

Want zelfs in 2018, als er statiegeld komt, moeten we een alternatief bieden voor het verdwijnen van de drankverpakking in de blauwe zak en moeten we een nieuw verpakkingsmateriaal toevoegen aan die blauwe zak, anders kan dat Fost Plusverhaal niet meer overleven en zal het moeten verdwijnen.

Ik vat samen. We moeten kijken of die cijfers daadwerkelijk kloppen en of die niet moeten worden bijgesteld. De netheidsbarometer waar u het over had, is een nuttig instrument want dan kunnen we zien of de extra middelen die vandaag ter beschikking worden gesteld, effectief op het terrein resultaten boeken. Laat ons de tijd nuttig besteden om het statiegeldverhaal klaar te maken tegen 2018 en een overeenkomst af te sluiten met de gewesten, maar ook met de Federale Regering. U weet dat er vandaag reeds 300 miljoen euro door de producenten wordt betaald aan verpakkingstaks. Dat komt zeker ter discussie indien

dat statiegeld zal worden ingevoerd. Dan rest me alleen nog te zeggen dat we ook de lokale vrijwilliger mee moeten ondersteunen en een duwtje in de rug geven. We zijn nog niet aan het einde van het zwerfvuilverhaal en we moeten proberen van de kant van de overheid de vrijwilliger mee financieel te ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Collega Nevens heeft al heel veel gezegd in zijn repliek. Ik zal me ertoe beperken de minister te danken voor haar antwoord en voor het overmaken van de stand van zaken. Ik zou toch graag beklemtonen dat het voor ons van belang is dat er een resultaatsverbintenis komt. Als er effectief jaarlijks zal worden gewerkt met een budget van 9,6 miljoen euro vanuit de industrie, en als er wel degelijk zal worden gewerkt met een alternatieve aanpak van de zwerfvuilproblematiek, dan moet die echt worden verbonden aan een resultaatsverbintenis. Het is echt noodzakelijk dat die nieuwe alternatieven merkbaar zijn in de straten, bij de lokale besturen. Ik vind dat een zeer belangrijk aandachtspunt. Ik kijk ernaar uit om dat ook vertaald te zien in het plan openbare netheid dat we waarschijnlijk in het voorjaar 2016 mogen verwachten in het Vlaams Parlement.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Nevens, het is me niet zo duidelijk waar u naartoe wilt, of u nu voor- of tegenstander bent van het statiegeld. We hebben alles eens grondig op een rijtje gezet en hebben ook resultaten. Er zijn wat discussies over cijfers, die we nog verder moeten uitspitten. Ik vind dat als iemand cijfers in twijfel trekt, we daar zeker naar moeten kijken, zeker als het over een organisatie gaat die het goed voor heeft met het leefmilieu. Ik ben absoluut bereid om open in gesprek te gaan.

Als er een verdienste is aan de vele discussies die we hier hebben gehad, aan het feit dat we het in het regeerakkoord staan hebben en dat we het hebben onderzocht, is het wel dat de aandacht voor het zwerfvuil en de bedoeling om er iets aan te doen, enorm in beweging is gekomen. Men wil het nu echt gaan aanpakken. Ik vind dat heel positief en ik wil dat ook een kans geven.

Ondertussen werken we verder richting statiegeld. Laat ons eerlijk zijn: als we in 2018 goede resultaten zien met een alternatief plan, dan moeten we daarvoor gaan. Het voordeel van een alternatief plan, is dat het ruimer gaat dan alleen blikjes en petflessen. Het plan dat op de tafel ligt, ook vanuit al die organisaties, gaat ook veel ruimer dan alleen die fractie in het zwerfvuil.

Als we met de handhaving en de participatie heel goede zwerfvuilresultaten hebben, dan is het beter om daarop door te zetten. Dan moeten we misschien geen statiegeld invoeren, waar een hele rompslomp bij komt kijken. Ik vind het wel een heel cruciale stok achter de deur om het te behouden, verder uit te werken en te zien hoe het in de praktijk loopt. Dat is mijn houding op dit moment. Ik wil geen enkele piste verlaten. Ik wil het een kans geven omdat het misschien wel waar is dat handhaving en participatie nog meer resultaten kunnen geven. Maar ik wil absoluut ook het statiegeld in het vuur houden als stok achter de deur om echt resultaat te hebben op het terrein, want daar gaat het mij om. Het gaat me niet om statiegeld, het gaat me echt over het resultaat op het terrein, dat het probleem van het zwerfvuil wordt opgelost.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, ik denk dat we daar op dezelfde golflengte zitten. Statiegeld mag nooit een doel op zich zijn. Het is een middel om mogelijke initiatieven te nemen tegen de zwerfvuilproblematiek. Dat heb ik van in het begin altijd zo gesteld. Alleen moeten we zien of het alternatief dat vandaag op tafel ligt,

inderdaad compenseert wat we willen bereiken. De lokale besturen en de inwoners zijn bekommerd om het feit dat men geen juist wapen heeft tegen de zwerfvuilproblematiek. Voor mij hoeft er geen statiegeld te zijn als het binnen een andere mogelijkheid ook kan worden opgelost. Wij hebben nu tijd om het in de praktijk te brengen. Laten we die tijd gebruiken om ervoor te zorgen dat Vlaanderen een beetje mooier en properder zal zijn, ook dankzij uw inbreng, minister, en de initiatieven die u vandaag op tafel legt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.